

Pannonhalma

2014/7.évfolyam/3.szám

A tartalomból:

Pannonhalma szép napja

Ötszáz éves kongregáció

In memoriam Hildebrand atya

Hunok Rómában

Csoda

Maradunk

Az előző három évben, a lapzárták éjszakáin ugyanaz a három diák olvasta át a végleges nyomdai verziót. Jól összeszokott csapat voltunk. Javították az elgépeléseket, tudták a főbb helyesírási buktatókat, és a vége felé azt is, mi fér bele stílusosan egy pannonthalmi lapba, és mi nem. Megszokták, hogy az írások bizonyos része az utolsó pillanatban érkezik be, sőt volt, hogy ők egészítették ki a hiányzó karakterszámot.

Változunk

Ők hárman júniusban leérettségiztek. Most másik három diák segít lapzártakor. Ők keresik a félreütéseket, tanulgatják a stílust. Hiszen a feladat nem változik, a stílus sem, hibák pedig mindig vannak. A korrektúrában valójában csak mi, emberek változunk. Belenőve lassan a feladatba, megtanulva a nyelvezetet, a határokat. Nem kétségkedve, ha itt az utolsó pillanat, és még nincsen kész. Nem félve a lapzártától.

Juhász-Laczik Albin OSB
főszerkesztő

Tartalom

Kiadja a Bencés Kiadó és Terjesztő Kft.
a Pannonthalmi Bencés Gimnázium Alapítvány megbízásából
pannonhal-ma@osb.hu
9090 Pannonthalma, Vár 1. Tel: 06-96-570-140
Szerkesztette: Csértán Károly, Dejcics Konrád OSB, Juhász-Laczik Albin OSB,
Hortobágyi T. Cirill OSB, László Zoltán, Rábai László.
A fotókat készítette: Andrónyi Tamás, Bujnovszky Tamás, Bencés Fotótár,
Horváth Tamás, Kátai Balázs, Siska Gábor, Varga Dániel, Vejtey Zsombor.
A címlapfotót és a plakátfotót Bujnovszky Tamás készítette.
Az újságot László Zoltán tervezte a Pannonthal-MA I. évf. 1. számot
tervező Schmal Károly designja alapján
Készült a budapesti Pauker Nyomdában 5400 példányban
Pannonthalma, 2014

Maradunk - Változunk	02
Ausculta	03
Ora - Pannonthalma szép napja	04
Életünk - Családi nap	06
Értékteremtés értékválság idején	
Pannonthalma mint nemzeti emlékhely	07
A csíkszeredai tanári kar Pannonthalmán	
Offline hétvége, Arcus Temporum XI.	08
Labora - Apátsági Major Látogatóközpont	10
Ötszáz éves kongregáció	12
Rendes mester - Interjú Simon László atyával	14
Rendkívüli tanárok - Interjú Csértán Judittal	18
Ora - Már megtapasztaltátok, hogy jó az Úr	20
PannonHolnap	21
Világot lát(t)unk - Bencésekkel utazni	22
Hunok Rómában	23
Hic fuit - Interjú Bokody Péterrel	24
Életünk - Csoda	26
In memoriam - Búcsú Hildebrand atyától	30
Qpaci gólyák	31

Auscultha

Szent Benedek Regulája jócskán tele van olyan mondatokkal, amelyek a végső dolgokra figyelmeztetnek. Ilyen mondatokra gondolok, mint: „Rettegj a pokoltól. Teljes lelki vágygal kívánd az örök életet. A halál naponként ott álljon a szemed előtt. A szerzetes bűneiért mindenkor tartsa magát vádlottnak és vélje azt, mintha máris jelen lenne azon a rettenetes ítéleten.” Érezhetünk egyfajta keménységet ezekben, mert nem annyira a szeretet és a szabadság, mint inkább a félelem és a fenyítés dominál bennük. Ha jól viselkedsz, jó sorod lesz, de ha nem...

Persze vannak olyan helyzetek az életben, amikor csak az előírásokat, a tilalmakat, a fenyegetést látjuk. Talán az iskolában is. Rettegj a fegyelmi tárgyalástól. Teljes lelki vágygal kívánd, hogy felvegyenek az egyetemre. A sikertelen érettségi naponként ott álljon szemed előtt. Véljed azt, mintha máris jelen lennél azon a rettenetes ítéleten – a nyelvvizsgán, érettségin, forgalmi vizsgán. És azt is bevallhatjuk, hogy sokszor magunk vágyunk arra, hogy előírásokkal, tilalmakkal, fenyegetésekkel operáljanak az életünkben. „Azért az a diák igazán nem való ide. Csalódtam a képmutató pannonthalmi diákokban. Atya, ezt hogyan engedhette meg?” – ez mind olyan mondat, amikor arra várunk, hogy bárcsak felkelne már az a király a Máté evangéliumából, és lakoma ide vagy oda, jól szétcsapna a rebellis meghívottak között, jól porig rombolná már a városukat, és jól kihajítaná végre a nem megfelelően öltözött, kilógó vendéget.

Minthogy az evangélium is ismeri ezt a hangulatot, alighanem jól van, hogy néha ezt érezzük. Ám a Regula végítéletéről szóló mondatai mellett van más is. Szent Benedek atyánk nem az ítélettől és a pokoltól rettegvé halt meg. Kitárt karral, mintegy átölelve az életet és a halált; állva, bizalommal lépett az Úr elé. Az a rettenetes ítélet egyszerűen nem következett be az életében, hanem – ez volt tanítványainak látomása – szőnyegekkel leterített, lámpásoktól megvilágított égi ösvényen lépdelt az Isten felé. Az ítélettől való félelem átadta helyét az Istenbe vetett bizalomnak. És Jézus maga is egészen máshogy találkozott Atyjával: feltámadása után tanítványait így köszönti: békesség nektek. Bizalommal, irgalommal.

Bevallom, azt is láttam, hogy egy pannonthalmi diák életében is bekövetkezhet ez az állapot. Amikor a szabályok és keretek átadják helyüket a fellélegzett bizalomnak. Amikor már nem megváltoztatni akarjuk az osztálytársunkat, hanem szeretjük – a maga megváltoztathatatlanságában. Amikor a GIT már nem ellenség, hanem levelezőtárs; a DÖK meg nem fenyegető ellenzék, hanem kreatív partner. Amikor az érettségi nem a félelemről, hanem a felszabadult tudós beszélgetésről szól. Amikor a nyelvóra már nem kínlóadás, hanem szárnyalás. Amikor a szülő nem számonkéri a prefektust, hanem együtt beszélget, játszik vele, és még a hibáit is megbocsátja.

Ezek a jó pannonthalmi pillanatok talán megsejtethetik velünk azt is, hogy milyen lesz az Istennel. Milyen lesz, amikor elfelejtjük saját ügyleteinket, elfelejtjük a bilincseket, a külső sötétséget, a fogcsikorgatást, a félelmet, a szabályokat – és átadjuk magunkat Isten végtelen irgalmának. Ő pedig úgy fogad bennünket, ahogyan valaki barátait és szeretteit fogadja.

Ora

Pannonhalma szép napja

A jó Isten kegyelméből boldog, szép napja van ma Pannonhalmának. Valóra vált egy régi vágy. A mai Veni Sancte tehát nemcsak a megindulás éneke volt, hanem még inkább a Magasságbelinek hálát mondó lélek buzgó Te Deuma. Sokan régóta óhajtottuk, hogy bár volna rendünknek, mely mint tanító és nevelő rend ismeretes, legalább egy igazi nevelőintézete, melyben neveltjeink teljesen ránk volnának bízva. Iskola és nevelőintézet között ugyanis nagy a különbség. Hogy mi ez a különbség, azt egyszer egy angol egyetemi hallgató fejezte ki előttem nagyon szellemesen, aki lelkesedéssel magasztalta az angol nevelőintézeteknek jelentőségét. „Mi az ország diákjait két nagy csoportba osztjuk: vannak igazi diákok és nem igazi diákok. A nem egészen igazi diákok azok, akik a napnak négy-öt órájára mennek csak iskolába, azután kiszakadnak a diákközösségből, míg az igazi diákok diákállamban, egy nagy diákszaládban élnek. Éjjel-nappal együtt vannak. Megosztják egymás között ennek a diáktársadalomnak minden örömet-bánatát, összefűzi őket nyolc év sok diákhuncutsága és sok komoly diákélmény szép emléke.”

A mai napon indul meg nálunk is ilyen diáktársadalomnak élete, éppen azon a helyen, ahol az első magyar iskola volt, ahol Szent Imre is ihletődött, ahol az első magyar író, Boldog Mór, mint diákgyerek: puer scholasticus nevelődött. Ezen a szent és magyar emlékü helyen állunk itt a megindulók és kezdők lendületével és boldogságával, a magvetők tavaszi örömeivel és reményével. Ma itt minden friss, minden új, minden első. Első volt a Veni Sancte, első ez az iskolai ünnepély, első az igazgató, első a tanári kar és itt vannak a legelső diákok, hogy meginduljon az emberalakítás munkája, melyet Aranyszájú Szent János a legszebb művészetnek nevezett. /.../

Nagy titok a gyermek. Lehetőségeknek, képességeknek gazdag, csodálatos tárháza. Ezek csíráit észrevennünk, fejlesztgetnünk, kibontakoztatnunk lesz egyik legszebb, legszentebb kötelességünk. Ezzel aztán el is értünk ahhoz a ponthoz, amire a szülők a legkíváncsiabbak: Mit akarunk elérni a gyermekeikkel, mit akarunk belőlük nevelni. Erre a kérdésre is három pontban szeretnék felelni.

Először is valljuk a régi, kipróbált elvet: *Mente sana in corpore sano*. Az ép lélek hordozója általában csak az egészséges test lehet. Szabad levegőn való sok mozgással, rendszeres tornával, egészséges, a gyermek igényeinek megfelelő étrenddel, állandó és gondos orvosi felügyelettel azt szeretnénk elérni, hogy mindig pirospozsgás arcokat, erős izmokat, jókedvet, derűt lássunk magunk körül és egészséges diáknevetést halljunk, hogy így a testi élet megfelelő lélekfoglalat legyen. Teljes emberré azonban csak a minél gazdagabb jellem

alkothatja az embert. Jellem nélkül a testi erő, az egészség, az ügyesség és még a nagy értelem sem értékek többé, sőt egyenesen veszedelmet jelenthetnek. Gyenge jellem egyenlő gyarló vagy hajótörött élettel, nagy ember sorsa egyenlő az ember jellemével, legfőbb törekvésünk lesz a szép, férfias lelkületnek a kialakítása. S mivel mint keresztényeknek nemcsak a természetes élettel, hanem természetfeletti világrénddel is kell számolnunk, vallásos jellemet akarunk. A jó szülők azonban ne féljenek: nem akarunk mi itt a kolostorban gyermekeikből szerzeteseket nevelni. Azonban az is igaz, hogy a jellem teljesebb lesz, ha a vallás értékei gazdagítják azt. Jól mondja egy keresztény bölcselő, hogy ne féltse a modern világ az embert a kereszténységtől, attól a kereszténységtől, amelynek Isteni alkotója egyetlen egy emberi lelket is többre becsül, mint a világnak minden kincsét, értékét. A szülők járhatnak csak jól, ha gyermekeikben a természetfeletti valóságokkal gazdagított jellemet láthatnak.

Másodszor a jó magyar ember eszményképe áll a szemünk előtt, aki szereti e drága hazának minden rögét, múltját, történelmét, muzsikáját, népi eredetiségeit. Itt azonban mindjárt felvetődik egy kérdés. Hogyan fognak itt jó magyarokat nevelni, amikor oly tág teret nyitnak ebben az iskolában egy idegen nyelv tanulásának és egy idegen kultúrával való foglalkozásnak? Erre az ellenvetésre egy szép regényre való hivatkozással szeretnék felelni, melynek címe Idegen tükörben. A regény főhőse idegen országban, idegen föld népének tanulmányozása közben ismeri meg saját országát. Mi is, ha csak a magunk országát ismerjük, szűk marad a horizontunk, de ha a nagy Széchenyink példájára alaposan megismerünk egy más kultúrát is, jobban észrevesszük saját népünk hibáit és következésképpen jobban tudjuk azokat orvosolni, másrészt jobban tudjuk megbecsülni népünknek értékeit. Egy idegen kultúrával való foglalkozás nemcsak hogy nem árt, de egyenesen jobb magyarságunk ügyét szolgálja. /.../

Itt is áll egy kis hódító sereg. Húszan vannak csak és gyermekek. Hódító útra indulnak. Nem anyagi javakra törnek, hanem szellemi, erkölcsi értékeket akarnak gyűjteni, legfőképpen pedig baráti szíveket akarnak szerezni. Ma, amikor újra bellum omnium contra omnes állapot van, amikor minden nemzet ellenséget gyanít másokban, ritka és annál örömdetesebb az ilyen, békét és barátságot kereső emberek jelensége. Mivel tehát szándékunk tiszta és nemes, mivel terveink Isten szándéka szerint valók, nyugodtan, vidáman, lendülettel indulunk az útra és hisszük, hogy rajtunk lesz a jó Istennek szép fejlődést és eredményes aratást biztosító áldása. Vajha a magyar középiskolák és nevelőintézetek Benjaminja valóra váltaná elindítóinak hozzá fűzött reményeit.

Kováts Arisztid pannonhalmi igazgató beszéde az első Veni Sanctén. Elhangzott 1939. szeptember 12-én, a pannonhalmi főkönyvtárban.

Életünk

Családi nap

A Pannonhalmi Főapátság a nemrégiben megnyílt Apátsági Major Látogatóközpontba 2014. augusztus 30-án családi napot szervezett intézményei és cégei számára, amelyre meghívtuk a kollégákat és családtagjaikat. A program során a munkatársak és hozzátartozóik megismerhették egymást, a Látogatóközpontot és annak kiállításait, megkóstolhatták az apátsági termékeket, a Viator étterem séfjének főztjét. A nagyszámú résztvevő közt több szerzetes is volt. Az eseményről a HR-igazgató levelet írt a kollégáknak, amelyből az alábbiakban közlünk részleteket.

Kedves Kollégák!

Egy hónapja volt a családi nap, nosztalgiazzunk kicsit...

Számunkra, a szervezők számára már régebben elkezdődött a program. Maga az ötlet a tavalyi interaktív karácsony után fogant: szervezzünk olyan alkalmakat, amelyeken elengedetten, felhőtlenül együtt lehetünk, ahol jobban megismerhetjük egymást, ahova elhozhatjuk családtagjainkat. Az Apátsági Major Látogatóközpont nyitásával erre nagyszerű alkalom kínálkozott.

Sokat segítettek az előkészületeknél és a lebonyolításnál. A szervezők számára tehát már hamarabb indult a családi nap rengeteg nevetéssel (játékok kitalálása és kipróbálása), izgalommal (hogyan fogadjátok az ötleteinket, hányan jöttek el, mi lesz, ha esik az eső) és operatív szervezéssel, hogy minden flottul menjen.

Többször szerveztem már hasonló eseményeket kiváló emberekkel, de ilyen lelkesedést és örömteli hangulatot, mindeközben koncentrált figyelmet és fegyelmet még nem tapasztaltam, mint a főapátsági szervező csapatnál. Így az előzmények is örömteliek voltak.

És eljött a nagy nap! Érkezések előtt lázasan folyt a készülődés, beöltözés. Felvettük a megfelelő feliratú pólókat (mindeközben nagyon jól szórakoztunk), elfoglaltuk a helyünket és vártunk benneteket... Ti pedig szépen, sorban megérkeztek és elkezdtétek felfedezni a terepet, feltérképezni a lehetőségeket, amelyeket például a népi fajtékok nyújtottak.

Háromfős csapatokban vártunk benneteket, ti pedig, közel kétszázan, hat csapatban jártatok helyszínről-helyszínre, egyre jobban összekovácsolódva, megismerve egymást és a Majort.

Ebédre egytálalt és bort kaptunk, a kitűnő ízek kavalkádjá mellett élvezhettük a kellemes napsütést és egymás társaságát. Főapát úr kitűnő házigazdaként mindenkiel szóba elegyedett, de ezt tette a többi szerzetes is, azok is, akik csapattagként vettek részt, azok is, akik az ebédhez csatlakoztak.

Délután tovább fokozódott a vidámság: boldogan kergették az abroncsot, patogtatták a karikás ostort, kenték össze egymást lekvárral...

A nap fénypontjaként és betetőzéséként pedig előadtátok saját szerzeményeteket, melyekben humorosan és meghatóan összefoglaltátok a történeteket.

Minden csapat kapott nyereményt, egy igen értékes ajándékot azonban mi, a szervezők is kaptunk töletek: a részvételt, az elégedett arcokat, a csillogó szemeket, a mosolyt, a nevetést, az azóta is folyamatosan érkező pozitív visszajelzéseket.

Köszönjük nektek!

Szeretnénk hagyományt teremteni a családi napból, folytatás következik!

HR-es Móni

Értékteremtés értékválság idején

Különleges eseményre invitáljuk a PannonhalMA olvasóit: november 7-i, Értékteremtés az értékválság idején című vezetői konferenciánkra, amelyre Anselm Grün bencés szerzetest sikerült díszvendégként meghívunk.

Rajta kívül a résztvevők beszélgethetnek Asztrik főapát úrral, Cirill atyával, több közismert előadóval, valamint a

főapátság bencés és világi vezetőivel, munkatársaival – olyan témákról, mint például kiégés, női vezetők helyzete, utódlás, tehetséggondozás, profitorientált egyházi intézmény(?). Az előadások, beszélgetések mellett arra is lesz lehetőség, hogy a vendégek bemutassák cégüket és tevékenységüket, ugyanis nemcsak konferencia, hanem kiállítás és

vásár is lesz november 7-én az Apátsági Major Látogatóközpontban.

Résztvevőink egész hétvégén élhetnek kedvezményeinkkel nemcsak Pannonhalmán, a főapátság egységeinél, hanem győri szálláshely-partnereinknél is. A programról részletek találhatók a www.bences.hu/hr oldalon.

Jelentkezési határidő: október 31.

Mészáros Mónika, HR-igazgató

Életünk

Pannonhalma mint
nemzeti emlékhely

Szeptember 24-én, Szent Gellért napján avatták fel a főkönyvtár nyugati homlokzata alatt a sztélét, amely azt jelzi, hogy a Pannonhalmi Főapátság nemzeti emlékhely. Az avatáson jelen volt Hegyi László, az Emberi Erőforrások Minisztériumának egyházi kapcsolatokért felelős helyettes államtitkára.

Azstrik főapát úr beszédében az egyetemességről beszélt. Pannonhalma kezdettől fogva egy, „a mindig újjászülető nemzetet átölelő és összekötő pont volt”, amely különféle nemzetiségű testvérek befogadásával vált sokszínűvé, és gazdagodott. „A főapátság egyetemes keresztény küldetésben részesült, így teljesíti azt a követelményt, hogy a nemzetet a maga sajátos keresztény módján fölemelje, nevelje és Istenhez vezesse” – fogalmazott beszédében főapát úr. Majd

a II. Vatikáni Zsinat döntését idézve hozzátette: „Korunk sajátos körülményei sürgetik, hogy a társadalmi, technikai és kulturális kapcsolatokban egymáshoz egyre közeledő emberek Krisztusban is megtalálják a teljes egységet.”

Hegyi László helyettes államtitkár hangsúlyozta, hogy a pannonhalmi apátság a múlt és a jövő hírnöke. „A bencés szerzetesek mindig hegyen építették rendházaikat, nemcsak azért, mert itt közelebb van a föld az éghez, de azért is, mert messze látszó jellé kívántak lenni.”

Az avatáson a bencés gimnázium kórusa énekelt.

Magyar Kurír

A csíkszeredai tanári kar Pannonhalmán

Csíkszereda majdnem egy évtizede testvériskolája Pannonhalmának, így épp itt volt az ideje, hogy ne csak a diákok látogassák meg egymást évről évre, hanem a felnőttek is képviseltesék magukat a csereprogramban.

A bencés gimnázium idén augusztusban vendégül látta a csíkszeredai Segítő Mária Római Katolikus Líceum tanári karának egy busznyai csapatát a Qpacon.

Nagyboldogasszony napjától Szent Istvánig maradtak – időzíteni tudni kell, hiszen a Szent István-napi ünnepség méltó lezárása volt az egyhetes, igényesen megszervezett vendéglátásnak. Hozzánk szoltak augusztus huszadikán Szent István király Intelmei Máté Gábor és Dresch Mihály előadásában a bazilikában, amikor a vendégek befogadásáról és gyámolításáról szól a király:

„[...] Mert amiként különb-különb tájakról és tartományokból jönnek a vendégek, úgy különb-különb nyelvet és szokást, különb-különb példát és fegyvert hoznak magukkal, s mindez az országot díszíti, az udvar fényét emeli, s a külföldieket a pöf-feszkedéstől elrettenti. Mert az egynyelvű és egyszokású ország gyenge és esendő. Ennélfogva megparancsolom neked, fiam, hogy a jövevényeket jóakarattal gyámolítsad és becsben tartsad, hogy nálad szívesebben tartózkodjanak, mintsem másutt lakjanak.”

A vendéglátói feladatokat azonban nem kellett teherként megélnünk, mert színes programot állított elő a fogadó tanári csoport Titusz atya, Dénesi Tamás és Rábai László tanár urak irányításával: Az apátság étlapjából csemegézhettek a csíkiek, így került terítékre a könyvtár

és kiállítás, a kerengő és a bazilika, valamint különleges desszertként az arborétum, a gyógynövénykert és a manu-faktúra, mindez gyógynövényáldással fűszerezve.

Bár minden napra jutott volna apátsági látnivaló, távolabbi bencés és szakrális helyekre is eljutottak vendégeink. A Tihanyi Apátság temploma, kilátása kihagyhatatlan a késő nyárban, ahogy azt sem tudta megállni a csapat egy bátor része, hogy a Titusz atya vezette túra után ne ússzon egyet a már kissé kihűlő sajkkodi Balatonban.

Balatonfüred, Veszprém és Zirc következett, ahogy az osztálykirándulás nagykönyvében az meg van írva, kicsit lazítva a programot Drozdik tanár úr vadpörköltjével az apátsági pincészet teraszán.

Életünk

befogadásával, hiszen a mi székely vendégeink székely szokásaikkal, ékes nyelvükkel, egyedi, markáns világlátásukkal gazdagították mindennapjainkat, és vittek egy újabb szintet a két iskola közötti testvérkapcsolatba.

Kovács Alida, a nyelvi munkaközösség vezetője

Offline hétvége

Lelkigyakorlatos napok Pannonhalmán – 2014. nov. 14-16.

„aznap nála is maradtak” (Jn 1,39)

A vizsgaidőszak közeledtével éppúgy, mint a munkahelyi hajtásban nagy a kísértés, hogy túlvállaljuk magunkat. Gyakran megfeledezünk arról, hogy nemcsak mobiltelefonunknak van szüksége új energiára, hanem nekünk is időt kell szakítanunk a töltekezésre. A bencés hagyomány számos fontos eszközt ad a kezünkbe, ami megvéd a kiégéstől, mértéktartó keretet ad az életünknek, és nap mint nap megadja a töltekezés lehetőségét. Ha ebből a bencés gazdagságból merítve szeretnéd két napot Istennek adni, és a pannonthalmi szerzetesközösség mellett új erőt meríteni a csend, az imádság és a természet közelségéből, akkor téged is várunk!

Praktikus tudnivalók:

Zarándokszállást a Szent Jakab Ház hálótermeiben tudunk biztosítani.

Résztvételi díj (szállással és étkezéssel): egy fő számára: 10.000 forint. Keresettel még nem rendelkező öregdiákjaink számára kedvezményesen 3000 forint.

Jelentkezés: lelkigyakorlat@osb.hu

Jelentkezéskor add meg neved, életkorod, postai (ill. e-mail) címed és telefonszámod, valamint kérjük, hogy néhány sorban fogalmazd meg, miért választottad ezt a lelkigyakorlatot! Jelentkezési határidő: 2014. november 9.

Gérecz Imre OSB és Matusz Hugó OSB

Arcus Temporum XI.

Idén tizenegyedik éve, hogy elindítottuk a pannonthalmi fesztivált. Az Arcus Temporum elnevezés azt jelenti, hogy „időívek”, és azt a törekvésünket fogalmazza meg, hogy a történelem, a múlt különböző korszakait kapcsolatba hozzuk a jelennel. Nem kell nekik szeretniük egymást. Egyszerűen arra vagyunk kíváncsiak, hogy a közeli vagy távoli múltban feltett kérdéseket hogyan tudjuk megfogalmazni a ma számára, és hogy ezek miként viszonyulnak a mostani kérdéseinkhez. Vagyis a szintiszta múzeumként vagy skanzenként felfogott hagyományt önmagában nem

tartjuk elégségesnek. A történelemnek valószínűleg csak akkor van értelme, ha képes interakcióba lépni a jelennel. Meggyőződésünk, hogy egy ezeréves apátság részéről ez elég fontos üzenet. Idő után – ez volt az a gondolat, amely köré a XI. Arcus Temporum fesztivál szerveződött. Az utolsó film zárójelenetében fiatalok csoportját látjuk pár órával egy bombairadó után, a kiürített szupermarket melletti grundon. Nézik a nyári naplementét, ülnek a poros fűben, beszélgetnek, egyikük a telefonjával fényképezi a többieket – és látszólag nem történik semmi. Mégis az az érzé-

sünk, hogy akiket látunk, úgy kerültek akarva-akaratlanul az események mélyére, hogy kikerülnek a történetből... Ez az idő utáni idő nem egyszerűen a rálátásé, hanem a rácsodálkozásé, talán még azt is mondhatnánk, hogy a meditációé is.

Andrei Tânase filmjének zárójelenetét tekinthetjük a 2014-es Arcus Temporum emblemikus összefoglalásának: idén a zene, a színház, az installációk és a filmek erre a poros és mégis végtelenül csendes grundra vittek el bennünket – és saját életünk tapasztalatait: hangjait és képeit, idejét és időtlenségét, szavait

Életünk

és szótlanságait, gesztusait és felvetéseit szőtték egyetlen, sokrétű tapasztalattá.

2013-ban véget ért Bent Sørensen zenei igazgató hároméves megbízása, a helyét idén Beat Furrer vette át. A műsor összeállításában, a hangsúlyok finom változásában jól érzékelhetők az új zenei igazgató elképzelései. Az idei zenei programok centrumában a megszokottól eltérően három zeneszerző munkássága állt: Franz Schubert, Klaus Lang és Morton Feldman művei. Elérkezettnek láttuk az időt, hogy ezentúl olyan életműveket is műsorra tűzzünk, amelyek még a legnagyobb rugalmassággal sem nevezhetők klasszikus/történeti értékűnek, sokkal inkább a jelenbéli zeneszerzés részei, ugyanakkor alkotójuk nincs már közöttünk, s ezért a szó szoros értelmében kortárs zenének sem nevezhetők. Ez a döntés másfelől lehetővé tette azt is, hogy a meghívott kortárs zeneszerző személyét a korábbinál szélesebb körből válasszuk ki, s a legismertebb nemzetközi mesterek egyike helyett akár a legfiatalabb generációból, a „jövő zenéjén” dolgozók közül invitáljunk egy-egy figyelemre méltó művészt. Ezek után pedig igazán nem tekinthető radikális lépésnek az a döntés, hogy a régi mesterek közül olyanhoz térjünk vissza, aki korábbi fesztiváljaink valamelyikén már szerepelt.

A fesztiválra érkező nagyszerű előadók között egyaránt köszönthettünk régi ismerősöket (ilyen például a norvég Cikada Ensemble vagy a Klangforum Wien), de új előadókat is, például a

perzsa származású énekesnőt, Shirin Asgarit, vagy Holger Falkot és Rados Ferencet.

Éjszakai jazz-programunk keretében pénteken este Juhász

Gábor Winterreise-ciklusát hallhattuk, amely erre az alkalomra készült. Szombaton éjjel pedig a Juhász Gábor – Lukács Miklós – Szalai Péter trió mutatta be a több szálon is Pannonhalmához kötődő, Making a Change című új lemezt.

Két helyszínen készültünk képzőművészeti alkotással. Kecskeméti Sándor mágnesességre épülő installációja az arborétumi barokk házban a nap különböző szakaszaiban más-más arcát mutatta. Idén is külön koncepció készült az egyik koncerthelyszínről, a gimnáziumi tornaterem „átalakítására”. Az első esti koncert után most is tovább épült a tér: önálló látvánnyá és hanginstallációvá alakulva várta, hogy vissza-visszatérjünk abba a hangzásba, amelynek már mi magunk is részesei, alakítói voltunk. Idei színházi programunk, az Allege humoros, agyafúrt és chaplini értelemben virtuóz, díjnyertes szíológus előadás tánc,

performansz és filozófia határmezsgyéjén Európa egyik legígéretesebb fiatal koreográfusától, Clément Layestől. Egyszerre otthonosan ismerős és meglepő történet a tárgyak hétköznapi életéről. Az előadó, Vincent Weber, tárgóján egy pohár vizet egyensúlyozva invitált elgondolkodtató utazásra mindennapjaink abszurd vagy éppen költői szépségű pillanatainak világába.

Tovább folytatódott együttműködésünk a Trieszti Filmfesztivállal, öt rövidfilmünket most is az ő idei versenyanyagukból válogattuk. Ebben az évben egy bolgár, egy kazah, két román és egy olasz alkotást láthattunk.

És még valami: Takács Benedek koncepciójának és grafikai munkájának köszönhetően megújult a honlapunk és a fesztivál designja. Bízunk benne, hogy szép, jól működő és kielélt rendszerrel sikerült előállnunk.

Varga Máttyás OSB, fesztiváligazgató

Labora

Apátsági Major Látogatóközpont

„A Pannonhalmi Apátsági Major Látogatóközpont egy a XXI. század lehetőségei között, a majdnem semmiből újjáálmódott létesítmény. Régi és új. Régi és patinás az épületegyüttes, amely egykoron gazdálkodási központként szolgált, új és modern a tartalom: a látogatóközpont. Mivel hosszas vesztéglés és károsodás után ébred új életre a monostor egykori majorsági központja, csodának is mondhatom. Mindenki, a város és a monostor örömére.”

Mindezek Várszegi Asztrik főapát úr szavai a Major Látogatóközpont ajánlójában.

Alapvető célként a Pannonhalmi Főapátság turisztikai fejlesztésének kiteljesítését fogalmaztuk meg magunknak: egyfelől szeretnénk az Apátsági Majort vonzó helyé fejleszteni, szeretnénk hozzájárulni a bencés szerzetesközösség épített örökségének megőrzéséhez és bemutatásához, másfelől igyekszünk teljesebbé tenni a pannonhalmi idegenforgalmi kínálatot a turisztikai szolgáltatás hiányzó elemeinek megteremtésével.

Az Apátsági Major Látogatóközpont komplex hasznosításával a múzeumi, a közösségi és a szabadidős területen kívánunk lehetőségeket biztosítani a hozzánk látogatóknak.

A Pannonhalmi Apátsági Múzeumban – Takács Imre javaslatára így neveztük el az első magyar regionális kiállítóteret – a különleges látogatási élményt biztosítunk az interaktív eszközökkel: a visual guide-os vezetési rendszer segítségével a látogatási útvonalon videók és hanganyagok színesítik a kiállított műtárgyak bemutatását.

Kép és kereszténység – Vizuális médiumok a középkorban

(időszaki kiállítás szeptember 30-ig)

A kiállítás a középkori latin kereszténység gazdag képi kultúrájába nyújt betekintést. Ebben az időszakban a képek túlnyomó többségének funkcióját a keresztény vallás igényei és céljai határozták meg, kimondottan világi céllal kevés mű született, a művészet a művészetért fogalma pedig ismeretlen volt. A képek

ezt a vallási funkciót nagyon változatos anyagi hordozókon keresztül töltötték be. A vászonra festett, bekeretezett olajfestmény, amelyet az újkortól kezdve magával a képpel azonosítunk, csak 1500 körül kezdett elterjedni. A középkorban jelentős médium volt a mozaik, a falkép, az üvegablak, a pergamen és a táblakép, de azzá válhatott az elefántcsont, a textil és a fém is. A keresztény kép története a középkorban egyben ezeknek az anyagi hordozóknak a története is. A kiállításon többek között látható karoling elefántcsont könyvborító, román kori hímezett miseruha, leválasztott mozaik és freskó, gótikus üvegablak, számos táblakép és kódex.

Rejtett kincsek a Pannonhalmi Főapátság műgyűjteményéből (állandó kiállítás)

Az állandó kiállítások sorában e tárlat keretében a nagyközönség által eddig szinte soha nem látott festmények, ötvösművek, textíliák, házioltárok kerülnek bemutatásra, a több mint száz tételből álló gyűjtemény egyik legértékesebb darabja például az 1482-ből származó, aranyozott ezüstmű készült, sodronyománccal díszített, a 19. század második felében

Labora

átalakított ún. „Mátyás-kehely”. A kőtarban a monostor építésének a faragott kőemlékeivel ismerkedhetnek meg a látogatók, az emlékműanyag a 11. század és a 16. század közötti időszakból származik. „A bencés szerzetesközösség Szent Márton hegyén” című multimédiás kiállítási egység az apátság történetét mutatja be a 996-os alapítástól egészen 2014-ig, egy érintőképernyőn lapozható időszak segítségével. A bencés gazdálkodásról szóló kiállítási szakasz megismerteti a majorság történetével, valamint élményszerű módon mutatja be a szerzetesrend magas színvonalú uradalmi gazdálkodásának történetét, érdekességeit.

Pannónia szőlőkertje – monostori szőlő- és borkultúra Pannonhalmán (állandó kiállítás)

A Pannonhalmi Főapátság egykori győrszentmártoni majorjának 600 méter hosszú pincerendszerében szőlészeti- és borászattörténeti kiállítás nyílt. A kiállítás röviden bemutatja a főapátság ezer éves borkultúráját; tárgyi eszközökkel, fotókkal, írásos dokumentumok reprodukcióival, interaktív eszközökkel szemlélteti a szőlőművelés és a borkészítés folyamatát, de bepillantást enged a szerzetesi borfogyasztás, a borkóstolás, a kádármesterség tematikájába vagy a környezeti tényezők és a borkultúra kapcsolatába is.

A látogatók izgalmas földalatti sétán hordót moshatnak, borban fellelhető ilatokat azonosíthatnak és feltehetik maguknak a kérdést: valóban létezett-e a főapátságot és a pincerendszert összekötő alagút.

Rendezvényterem és apátsági kávéház a látogatóközpontban

Az Apátsági Major Látogatóközpont turisztikai hasznosításának egyik alappillére a rendezvényterem és a PAUSA Apátsági Kávéház integrálása a Főapátság turisztikai szolgáltatásai közé.

A rendezvényterem és a hozzá kapcsolódó különterem a VIATOR Apátsági Étterem és Borbár üzemeltetésével mintegy extra lehetőséget biztosít, hogy turistacsoportokat fogadjunk, rendezvényeket szervezhessünk, amelyeknek a Viator egyéb rendezvények miatt eddig nem tudott helyt adni. A rendezvényteremhez szorosan kapcsolódik egy tökéletesen felszerelt konyha is, mely biztosítja a melegkonyhai ellátást, ugyanakkor lehetőséget ad a kávéház hidegkonyhai és cukrásztermékeinek előállítására.

A kávéházban szorosan folytatni kívánjuk a Viator által az étteremben megteremtett hagyományokat, kiemelt szerepet szánva az Apátsági Pincészet borainak és a Vis Vitalis bencés ásványvíznek. A szortimentet a monostori

gyógynövénykert illatai és ízei teszik teljessé. Sütemény- és fagyaltkínálatunkban kiemelt szerep jut az itt termelt gyógynövényeknek és azok újszerű felhasználásának.

A PAUSA Apátsági Kávéházban működő shopban a kulináris termékeinken túl elérhetőek az apátsági termékek. A kávéház terasza nem csak a gasztronómia iránt érdeklődők találkozási helye, de számos rendezvénynek ad otthont. Így volt ez augusztus utolsó szombatján is, amikor egy csodálatos napot töltöttünk együtt játszva, nevetve kollégáink és családjaik körében.

Távlati terveink

Az Apátsági Major Látogatóközpont több értelemben véve is óriási lehetőség. Lehetőség a mában vendégeinknek, hogy bekapcsolódjanak Pannonhalmába kulturális életébe, turizmusába. Lehetőség nekünk a jövőben, hogy megvalósíthassunk egy nagy álmot: turisztikai fejlesztéseink megkoronázaként egy színvonalas apátsági szállóval tegyük teljessé a kínálatot.

Ora

Ötszáz éves kongregáció

A hagyományosan augusztus elején megtartott szerzetesi tanulmányi napok keretében és ünnepi szentmisével emlékeztünk meg a Magyar Bencés Kongregáció fennállásának ötszázadik évfordulójáról. Az augusztus 4-én Pannonhalmán, 5-én Győrött tartott találkozón a kongregáció előtt álló lehetőségekről és kihívásokról tartottak megbeszéléseket a magyarországi bencések. A Pannonhalmán tartott hálaadó szentmisében a kongregáció hatvan, ötven és huszonöt éve felszentelt szerzetespapjai is hálát adtak hivatásukért. Az évforduló kapcsán Asztrik főapát úr beszámolóját közöljük.

Szent Márton monostorát 996-ban alapították, amelyet még több királyi, majd számos nemzeti monostor alapítása követett. Ezeket a monastorokat a XV. század végére a commendarendszer, a XVI. század végére pedig a török pusztítás tette tönkre.

Tolnai Máté apát (1500–1535) megteremtette a monastorok unióját (1512), majd a bencés monastorok kongregációját (1514). Ez lett kiinduló intézménye a mai Magyar Bencés Kongregációnak. A kongregáció élete szinte azzal kezdődött, hogy elpusztult 1585-re. Minden ezt követő visszaállítás egy jogi aktussal állította helyre Szent Márton monastorát és a kongregációt. Így történeti adottság, majd örökség lett a centralizált magyar bencés struktúra.

III. Ferdinánd 1639-ben Pálffy Mátyást nevezte ki pannonhalmi főapátnak és a kongregáció elnökének. A XVII–XVIII. századtól nemcsak új apátságokkal bővült a rend, de plébániákkal és iskolákkal is. II. József 1786–1787-ben a teljes bencés rendet eltörölte.

1802-ben I. Ferenc visszaállította Szent Márton monastorát és a kongregációt, ez volt a második újjászervezés kiinduló pontja. A rend új munkaterülete az iskolai oktatás lett, de megmaradt a lelkipásztori munka is. Szent Márton monasto-

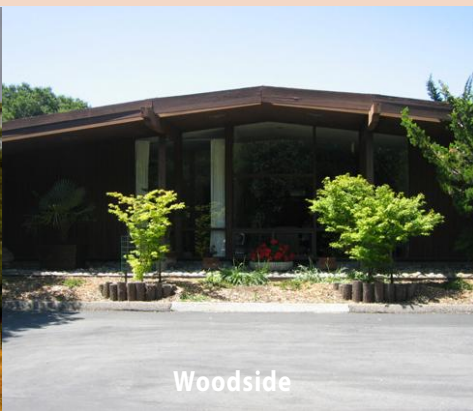
ra abbatia nullius, „egyházmegyéje” van, a főapát ordináriusi jogokat gyakorol.

Az 1918-ban életbe lépett új egyházi törvénykönyv és a Serédi Jusztinián bencés jogtudós segítségével szerkesztett bencés statútum határozta meg elvben a magyar bencések életkeretét 1921–1971 között.

Ezen az „alkotmányon” a trianoni békeszerződés (1920. június 4.) ütötte az első sebet, amikor a Rév-Komárom Székház (székház, iskola, két plébánia és a felvidéki földek) Csehszlovákiához került.

A II. világháborút követő esztendő, a bencések részleges feloszlata még inkább felülírja az érvényben lévő statútumot. São Paulóban konventuális perjelség (1953), majd apátság (1989), Észak-Amerikában a Woodside Perjelség (1958) jön létre (1976-tól a Szent Anzelm Apátság függő háza).

Magyarországon két ház, Pannonhalma és Győr maradhat meg iskolákkal és a diákotthonnal. Az egyházmegyéjét a Győri Egyházmegyéhez csatolják 1951-ben. 1957-ben csak a két ház választja a főapátot. A II. Vatikáni zsinat szellemében 1969–1971 között megújítják a statútumokat. Alkotói az egész kongregációt tartották szem előtt, holott a szabályok a magyarországi részre vonatkoztak. A statútumok megfogal-

Zeiselhof**Woodside****Tiszaújfalu**

Ora

mazásában kerülni kellett minden olyan lehetőséget, ahol a hatalom beleszólhatott a külföldön élő rendtársak életébe. A létrejött két perjelségről (São Paulo, Woodside) nincs szó benne, az egyházmegyéről semmi. A külföldi rendtársakra római jóváhagyással a Supplementum Statutorum vonatkozott, ez a kiegészítés fogta össze életüket. A Magyar Bencés Kongregáció 1974-től két jogi egységből állt: a pannonthalmi főapátnak a magyarországi részre terjedt ki joghatósága, a külföldön élő rendtársak főapáthelyettesét választottak. Ezzel elkerülték azt, hogy az Állami Egyházügyi Hivatal a külföldön élők akár személyi, akár anyagi természetű ügyeibe beleszóljon. Ez volt a jogi helyzet 1992-ig, amikor a főapát helyettesét a Szerzetesi Kongregáció felmentette, és joghatóságát átruházta az új főapátra. A megváltozott politikai helyzet, háza-

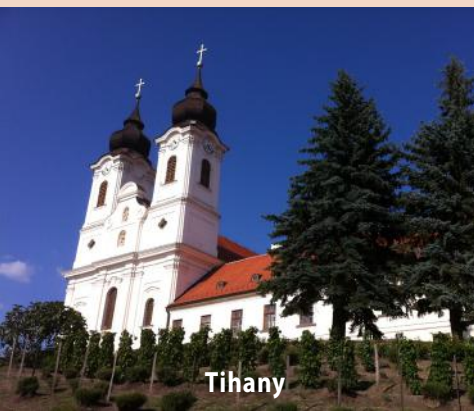
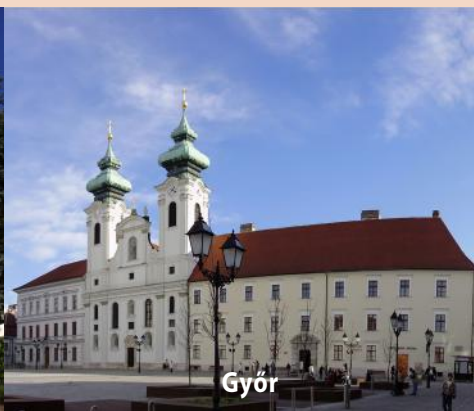
ink, apátságaink visszatérése, a meglévő házak egymáshoz való viszonyának rendezése tette szükségessé, hogy a státútumokat 1991–1995 között újrafogalmazzuk.

A Magyar Bencés Kongregáció új Konstitúciója (1996) megteremti a jogi keretet, amelyben az egyes monostorok, házak létszámuktól és anyagi erejüktől függően önállóak lehetnek, a függő házak esetén a centralizáció is megmarad. Esélyt teremt a kongregáción belüli életstílus pluralizmusára. Jogalkotásunk követte a történeti változásokat, hiszen a Magyar Bencés Kongregáció multinacionálissá vált területi és személyi tekintetben. Házaik Magyarországon, Szlovákiában, Ausztriában és Brazíliában vannak, a rendtársak nemzetisége is hasonlóképpen alakult.

A kongregációnak jelenleg nyolc háza van, ebből négy önálló: a Pannonthalmi Főapátság, a São Paulói Szent Gellért Apátság, a perjelségként működő Tihanyi Apátság, és a győri Szent Mór Bencés Perjelség. Komárom, Bakonybél, a budapesti Tanulmányi Ház és a Domus Religiosa in Zeiselhof Pannonthalmától függő rendházak. 2014-ben a kongregáció szerzeteseinek átlagéletkora 54 év. A kongregáció prézes apátja a mindenkor pannonthalmi főapát.

A pannonthalmi egyházmegyét a pártállam nem ismerte el. Ez a helyzet 1989-ben megszűnt, az egykori nullius egyházmegye az új kánonjogi kódexben (1983) elnevezésével abbatia territorialis, Területi Apátság címen visszakерült a főapát joghatóságába.

A Szent Benedek Leányai Társasága (Tiszaújfalú) a Magyar Bencés Kongregációhoz és a Bencés Konföderációhoz tartozik. A Szentszék a közösség önállóságának megtartása mellett a Társaságot a Magyar Bencés Kongregációhoz aggregálta. Jogi képviselőjük a főapát.

Bakonybél**Budapest****Komárom****Itapecerica da Serra****Tihany****Győr****São Paulo**

Rendes mester

Interjú Simon László atyával

Kedves László atya! Néhány héttel ezelőtt együtt ünnepeltük a pannonhalmi bazilikában pappá szentelésed 25. évfordulóját. Az ünnep alkalmat ad a vissztekingésre. Mi történt veled az elmúlt 25 évben? Hol és milyen munkakörökben fordultál meg?

Így igaz, minden évforduló jó alkalom arra, hogy visszatekintsünk, hogy illanó éveinket némileg latra vessük. Mozgalmasak voltak ezek az esztendőök. 1989 nyarán Asztrik főapát úr, akkor segédpüspökként első alkalommal tért haza Pannonhalmára papszentelésre. Bálint, Mátyás, Albert és Ferenc atyával együtt ötünket szentelt pappá. Az ELTE magyar és angol szakán az első tanév volt akkor mögöttem. A rendszerváltást követő évben András főapát úr egy váratlanul jött ösztöndíj révén Rómába küldött. 1992-ben a Gergely Egyetemen szereztem szaklicenciátust biblikus teológiából. Azután befejeztem az ELTÉ-t, és 1994-1998 között a győri gimnáziumunkban tanítottam magyart és angolt, illetve a diákotthonban prefektus voltam. A teológiai stúdiumokat először Budapesten a Domonkos atya által kezdeményezett hitoktatóképzőn kamatoztattam (1992-1996), majd 1995-98 között Pannonhalmán a Szent Gellért Hittudományi Főiskolán tanítottam „A bevezetés a

zsolnárokba” tárgyat. Amikor a rám bízott győri osztály leérettségizett, Asztrik főpát úr küldött vissza Rómába a PhD megszerzése végett, amire 2000-ben tettem pontot, és ugyancsak ebben az évben jelent meg a disszertációm a Gergely Egyetem sorozatában (*Identity and Identification: An Exegetical and Theological Study of 2Sam 21-24*). Már 1999 őszén felvetette az Anselmo, a Szent Anzelm Egyetem teológiai fakultásának akkori dékánja, hogy igazán jó volna, ha folytatnám a Pannonhalmi és az Anselmo közötti immár évszázados hagyományt, és tanítanék a Bencés Konföderáció által fenntartott egyetemen. Asztrik főpát úr is jónak látta ezt a munkát. Így kezdtem el tanítani 2001-ben Rómában. Amikor pappá szenteltek, meg sem fordult a fejemben, hogy egyszer majd Rómában tanuljak vagy tanítsak. Nagy öröm számomra, hogy ez így alakult.

Biblikus tárgyakat tanítasz Rómában. Honnan jönnek a hallgatók, hogyan tudsz velük dolgozni?

A világ minden tájáról. Nagy élmény ez a sokszínűség. Persze újra meg újra rádöbbenek, mennyire szerencsés vagyok, hogy Pannonhalmán lehettem gimnazista, hogy a középiskolában és a hittudományi főiskolán olyan tanáraink voltak, mint Dávid, Elemér és Antal atya. A tőlük tanult szemléletmód és gondolkodási stílus páratlanul fontos a Szentírás tanulmányozásában és a teológiával való foglalatosskódásban.

Talán nem titok, hogy az elmúlt időszakban az Újszövetség új magyar fordításán dolgoztál. Miért érezted szükségét ennek a munkának? Mikor várhatjuk a fordítás megjelenését?

Igen, 2006 óta dolgoztam – különböző intenzitással – ezen a fordításon. Azt hiszem, minél több fordítás kerül az olvasók kezébe, annál jobb. Az elmúlt években az Újszövetség különböző részeiről öt kisebb-nagyobb monográfiám jelent meg. Ezekkel bibelődve jutottam arra, hogy hasznos lenne egy új fordítás. Egyrészt arra törekedtem, hogy a kortárs szentírástudomány szolid eredményei megjelenjenek a szövegben. Másrészt, mivel a Szentírás-, illetve az Újszövetség-fordításokkal kapcsolatban, úgy tűnik, még mindig szívósan tartja magát az a vélemény, mely szerint bajosan fér össze a pontosság s az olvashatóság, ez a munka kísérlet arra, hogy megkérdőjelezze ennek a dilemmának az érvényét. Természetesen minden fordításnak vannak megkérdőjelezhető megoldásai. Ennek alkalmasint másutt, mint a korábbiaknak. Hadd említsek egy példát! A Miatyánk Máté-evangéliumban olvasható szövegének egyik kérése ebben a fordításban így hangzik: „és engedd el adósságainkat, miképpen mi is elengedjük adóssainknak; és ne állíts minket próbatétel elé, hanem szabadíts meg a gonosztól!” A peirazmosz szót rendszerint nem „próbatétel”-nek, hanem „kísértés”-nek fordítják. Néha úgy vélik, hogy a szó a végidők sorsdöntő próbatételére vonatkozik. Többen viszont úgy gondolják, hogy vitatható ez az értelmezés, ugyanis egyrészt hiányzik a peirazmosz szó előtt a határozott névelő, másrészt a fogalom használata sem az Újszövetségben, sem a korabeli zsidó apokaliptikus irodalomban nem kapcsolódik az eszkatológiához, a világtörténelem végső eseményeinek a bemutatásához. Sőt több újszövetségi szöveghely a hétköz-

Rendes mester

napok erőpróbát jelentő nehézségeit jelöli ezzel a szóval. A „próbatétel” szó előtt található állítmány (mé eiszenekész) mögött feltételezett arámi igealak kettős jelentéssel bír: „ne vezess”, illetve „ne engedd, hogy”. Úgy tűnik, hogy az evangélista számára nem jelentett ez a kettősség problémát, hiszen amikor Jézus megkísértéséről beszél, ezt olvassuk: „Akkor Jézust a Lélek a pusztába vezette, hogy megkísértse az ördög”. A Miatyánk fohásza tehát nem arra keresi a választ, hogy ki az oka a világban jelen lévő rossznak. Ahogy az imádság első kéréseiben is – Isten neve, országa, akarata – kirajzolódik, az imádkozó azért könyörög, aminek a megvalósulását önnön magatartásával is befolyásolni tudja. A Miatyáknak e nehezen értelmezhető kérése tehát azért foháskodik, hogy Isten ne engedje, hogy az imádkozót erejét meghaladó próbatétel érje, illetve hogy ne hagyja magára erejét meghaladó megpróbáltatások között.

Úgy tudom, hogy novemberre megjelenik az új fordítás.

A tanítás mellett lelkipásztori munkára is fordítasz időt. Milyen keretek között teszed ezt?

Évek óta vasárnaponként egy római plébániára járok gyónatni, a szünetekben pedig – karácsonykor, húsvétkor illetve nyáron – plébániai kisegítést, helyettesítést szoktam vállalni. Ez nemcsak a nyelvtanulásban nagy segítség – így voltam Franciaországban, Angliában, Németországban, Argentínában és Spanyolországban – hanem azért is fontos, mert újra meg újra kapcsolatba kerülhettem egyszerű keresztény emberek mindennapi életével és küzdelmeivel.

Van-e időd pihenni? Hogyan tudsz töltökezn?

Természetesen van. Gyakran járok úszni, és minden héten szakítok időt egy hosszabb római sétára is.

Pannonhalmán és a Magyar Bencés Kongregációban sok minden változik, alakul. Hogyan látod ezeket a változásokat Rómából?

Pannonhalmán rendkívül szép, minden részlet igényes. Ez az igényesség nemcsak az épületek megújítására igaz, hanem a monostor valamennyi tevékenységére: a könyvkiadásra, a Pannonhalmi Szemlére, a borászatra, a Viator étteremre, a megújult arborétumra, a turisták és zarándokok fogadására. Ez a lendületes fejlődés azonban, úgy gondolom, újra meg újra felveti, illetve ébren tartja a kérdést: mint kolostori közösség kivel vagyunk szolidárisak. A függő házak önállósodása kétségkívül a Magyar Bencés Kongregáció életképességéről

is vall. Új, önálló bencés közösségek létrejötte, amennyire én látom, Európában és Észak-Amerikában alig-alig észlelhető. Hosszú távon az önálló monostorok létszámbeli gyarapodása és sajátos monasztikus profiljának a kialakítása és megőrzése jelenthet majd kihívást.

Vannak-e terveid, amelyeket meg szeretnél valósítani a jövőben?

2004 óta tagja vagyok a Colloquium Oecumenicum Paulinumnak, így Pál apostol alakja sohasem szorul a figyelmem margójára. Az elmúlt nyáron viszonylag sokat foglalkoztam azzal, miként kezdenek dialógust a páli hagyománnyal az ún. „katolikus levelek”. Szent Pál örökségének Újszövetségen belüli recepciója rendkívül izgalmas kérdés. Terveim egy része, persze, váratlan lehetőségek és feladatok szerint is módosul. 2010 óta nyaranként tanítok Minnesotában (Saint John’s University). Itt jobbra az Ószövetségnek az ún. „történeti könyvei”-ről, illetve a zsoltárokról kértek tőlem órákat. Így jól jött, hogy korábban foglalkoztam ezekkel a szövegekkel. A német, francia, spanyol, olasz s kivált az angol nyelvterületen létezik egy világos különbségtétel a minimális jegyzetanyagot tartalmazó „zsebkiadás” (pocket edition) illetve a szöveget részletesen magyarázó (táblázatok, térképeket tartalmazó, egy-egy kulcsfogalomhoz rövid esszékkel rendelő) ún. study Bible vagy annotated Bible között. A megjelenés előtt álló fordítás az előbbi kategóriába sorolandó. Abban is látnék fantáziát, ha az Újszövetség dokumentumai a „Matúra klasszikusok”-hoz hasonló formátumban is megjelenhetnének.

Rendkívüli tanárok

Aki kérdez... Csertán Károly

Interjú Csertán Judittal

Három fontos dolog magadról...

30 évig éltem Budán, a Feneketlen-tó környékén, városi gyökereim vannak. Ugyanakkor valamiért fontos számomra az is, hogy az ablakomból legalább egy fára rálássak. Sokszor úgy pihenek otthon, hogy az íróasztalom mellől kinézek a kertünkben álló fára. Egy hatalmas diófára. Van két fiunk, Tamás és Simon.

Hogyan is kerültünk ide?

Tamás atya hívott téged prefektusnak, próbaként egy évre. Aztán maradtunk egy osztálynyit, majd jött még egy osztály, ott már én is tanítottam, egyre több órám lett, valahogy eltelt az idő, már 13 éve itt vagyunk.

A kezdet nem volt könnyű...

Most sem mindig könnyű.

Mégis szép lett valahogy...

Persze. Nekem az elején kisséingerszegény volt ez a vidéki környezet. Nem keveset hagytam ott Budapesten. A táj viszont sok mindenért kárpótol. Tőlünk, a Hunyadi utcai tanári házból nagyon szép a kilátás. Egészen Győrig és a Bakonyig ellátunk. Mindig tudjuk előre, ha jön a vihar, vagy, hogy milyen idő lesz aznap. Valahogy olyan szelídek itt a dombok, meg a szőlők. Engem Taizé környékére emlékeztet, és mivel az a hely nagyon fontos nekem, ezért itt is otthon vagyok. Sok barátunk is van itt. Régiek és újabbak. A gyerekek is ide gyökereztek. Mindketten keményen megdolgoztunk azért, hogy otthon legyünk itt.

Milyen Pannonhalmán tanítani a budapesti gimnáziumokhoz képest, ahol korábban dolgoztál?

Először a Patronában tanítottam, csak lányokat, aztán a Baár-Madar Református Gimnáziumban, koedukált osztályokban. Mindegyik formát szerettem, és alapvetően nem különböznek egymástól. A lányok rendszerebbek, mint egy ha-

sonló korú fiú, számukra természetes, hogy óráról órára készülnek. Ez megkönnyíti és eredményessé teszi pl. a nyelvtanulást, de jót tesz a tanítási óra lendületének is. Vegyes osztályokban a lányoknak van egyfajta kiegyensúlyozó, kompromisszumteremtő szerepe. Általában érettebbek fiúknál, ezért sokszor ők viszik a vezető szerepeket. Lányok jelenlétében másként kell viselkedni. A tisztán fiúkból álló osztályban a lányok hiánya egyszerűbbé teszi a nevelési helyzetet, a fiúk bátrabbak, hamarabb vállalják önmagukat, gyorsabban alakul ki az érdeklődési körük, és – egy idő után – nagyobb energiákat tudnak a tanulásba fektetni. Ettől persze az elején néha elég nehéz velük: amíg a rangsor ki nem alakul, leplezetlenül rivalizálnak, egymással, tanárokkal, tanárnőkkel, mindenkivel...

Milyenek a pannonhalmi diákok?

Okosak és tehetségesek. A legtöbben motiváltak, sokszínűek, egyszerre többféle irányba is érdeklődnek. Van egy-két véletlenül idevetődött madárka is. Nekik úgy látom, nem könnyű itt.

Sok történelem szakos tanár jelentkezik az álláshirdetéseinkre, és sokukról derül ki az állásinterjún, hogy valójában nem gondolnak semmit a történelem hasznáról. Te is történelem szakos vagy. Szeretnélek a tanári ars poeticáról kérdezni: miért kell történelmet tanítani?

A felejtés ellen. Az idők folyamán annyi igazán szép és annyi gyalázatos történet esett már meg, kár lenne elfelejteni az ezekből adódó tanulságokat. Másrészt szeretném, ha a gyerekek érzékennyé válnának az ezekből következő emberi magatartásra: az együttérzésre és a szolidaritásra.

Aki válaszol... Csértán Judit

Az alapórán túl idén törifaktot is tartasz. Ott mi történik?

A történelemfakultáció az egyetemre való felkészülés jegyében zajlik. A két órát is egyben tartjuk, mint az egyetemen. Jelentős történeszek szakmunkáiból olvasunk részleteket. Egyrészt azért, hogy megtanuljanak szakszövegeket olvasni, másrészt azért, hogy képesek legyenek – kiemelkedő történeszek gondolatrendszerét megértve – maguk is kérdéseket feltenni, vitatkozni. Tudják értelmezni saját helyzetüket, szerepüket, lehetőségeiket. Néhány témával 12.-ben kiemelten szoktunk foglalkozni: történelmi traumák és feldolgozásuk, a diktatúrák kialakulása és jellegzetességeik, a háború, mint élethelyzet, a holokauszt, a kisebbségi sors. Ezek a témák az emberek általános viselkedési módzataira világítanak rá. Azt figyeljük meg, hogy hogyan és miért viselkedtek ezekben a helyzetekben az átlagemberek, a politikai elit, a társadalom úgy, hogy végül az történt, ami történt...

Ez kicsit más, mint az emelt szintű érettségire való felkészítés.

Az érettségire az alapóra is felkészít. Persze 12.-ben írunk sok emelt szintű tesztet, eljuttatjuk a szóbeli vizsgát, és alaposan begyakoroljuk szükséges ismereteket. Az igazi tanulás azonban nem ez. Nem az a cél, hogy bemagoljanak egy lebutított verziót a történelmi események elmondására. Inkább történelemszemléletet tanulunk. A történelem valósága nem olyan egyszerű, hogy előveszek egy történelemkönyvet, és kiolvasom belőle az igazságot. Az emberi világi hihetetlenül bonyolult és összetett, és a valóság megismerése nagyon sok szempont és nézőpont egyidejű figyelembevételét igényli.

Az a cél, hogy a diákjaink hajlandóak és képesek legyenek közhelyek és előítéletek nélkül értelmezni egy adott történelmi problémát vagy jelenséget.

Mit szeretsz a tanításban?

Nagyon szeretem a felkészülési szakaszt. Szöszölgetni egy-egy anyagrészszel, utánanézni dolgoknak, átgondolni azt, hogyan lehet egyszerűen elmondani és megértetni egy bonyolultabb jelenséget, mondjuk egy latin nyelvtani szerkezetet vagy a francia forradalmat. Tulajdonképpen még dolgozatot is szeretek javítani, bár sok idő, de valahogy letisztázza a helyzetet. Megmutatja, hogy akkor hogyan is állunk. Mi maradt meg a diákok fejében, mit nem értettek meg, mit volt felesleges elmondani, jelenleg mire képesek, merre kell tovább lépni stb.

A mai napig izgulok minden óra előtt. Pontosan sohasem tudni, mi fog történni. Bár az óra végén ki szokott derülni, hogy azért semmi meglepő. Ugyanakkor rengeteg emberi interakció, gondolat és érzés kavalkádja az egész, és egyrészt azonnal kell tudni értelmezni és reagálni, másrészt fel kell tudni dolgozni, ami történt. Ez komoly lelki vagy szellemi munka.

Sikeres tanár vagy, jó néhány OKTV-döntőt felneveltél latinból. Hogy csinálod?

Ezt nem én érem el, hanem ők. Az órán mindenki ugyanazt hallja tőlem. Van, aki akar vele kezdeni valamit és használni is tudja, mások nem törekednek vagy nem képesek erre. Mind a két magatartás hat rám – ha minden rendben működik, kölcsönösen inspiráljuk egymást. Egy jó csoport nagyon fel tudja pörgetni a tanárt.

Mi számodra a legnagyobb kihívás, a legnehezebb feladat a tanári pályán?

Az érdektelenség. Ez sokszor feldühít. Aztán, ha közelebből megnézzük egy-egy gyereket vagy osztályt, kiderül, hogy oka van a nem figyelésnek. Van, aki éveken át ül itt látszólag semmit sem csinálva, annyira lebénítják a belső történései. Ezt emberként megértem, de azért tanárként még nehéz vele dolgozni.

A nagyobbik fiunk, Tamás már gimnazista, de nem hozzánk jár.

Igen, Győrbe jár, a Révaiba. Nem állítom, hogy nem izgultam emiatt: idegen helyre megy, amit nem ismerünk. Mivel mindketten itt dolgozunk, őt zavarták volna, hogy iskolai szituációkban összekeverednek a szülői és tanári szerepeink. Több szabadságra volt szüksége. Szerintem bölcsen döntött.

A kisebbik, Simon viszont hozzánk szeretne.

Egyelőre úgy néz ki. Tamás is ide szeretett volna jönni, aztán hirtelen megmondta magát. Simon hatodikos, jövőre akar jönni, hat osztályos gimibe. Jöhet, ha akar. Nem baj, ha más utakat járnak.

Szerinted hogy lesz húsz év múlva?

Szeretnék egy kertet, ahol lenne sok rózsabokor meg különféle gyümölcsfák, és egy hatalmas platánfa. A platán alatt egy kerek asztal, ahol délutánonként beszélgetünk, és a gyerekeink időnként eljárnának hozzánk vendégségbe a gyerekeikkel.

az interjút Csértán Károly készítette

Ora

Már megtapasztaltátok, hogy jó az Úr...

Imre és Márk testvér papszentelése – 2014. augusztus 6.

A papszentelés az egyházban szentség, misztérium: olyan egyszerű emberi szavak és tettek, amelyek által sajátos módon megtapasztalhatjuk Isten jelenlétét, közelségét és gondviselő vezetését. A teológia ezeket a szentségeket igyekszik értelmezni, a rajtuk keresztül kapott kegyelem lényegét megragadni. Mégis mindez legfeljebb segíteni tudja a szentségben létrejövő személyes találkozás felismerését és igazi megtapasztalását. Maga a misztérium csak szép lassan bontakozik ki és válik egyszer majd megfogalmazhatatlanul megértetté.

Éppen ezért ami most, két hónappal a szentelés után leírható, pusztán mozaikos benyomások sokasága, amelyek talán egyszer igazi képpé állnak össze mind saját magunk, mind azok számára, akikkel ebben a szolgálatban találkozunk. Ezek közül a mozaikdarabok közül gyűjtöttem össze a legfontosabbakat.

A szentelési meghívóra választott szentírási szakasz

„Már megtapasztaltátok, hogy jó az Úr. Ha hozzá, az eleven köhöz járultok, amelyet az emberek ugyan elvetettek, de Isten kiválasztott és megtisztelt, eleven kövek módjára ti is lelki templommá, szent papsággá épültök, hogy Jézus Krisztus által Istennek kedves lelki áldozatokat mutassatok be.” (1Pét 2,3-5)

Zsoltármeditáció az arborétumi labirintusban a Csend-kurzuson

A szentelésre való készülétem számomra a július végi Csend-kurzus jelentette. Az egyik labirintusi séta, amely egyben egy választott zsoltárvers átmélkedését is jelentette, különösen is fontossá vált számomra. „A föld széléről kiáltok hozzád, amikor szorong a szívem, magas kőszirtre vezess föl engem!” (Zsolt 60,3)

Amikor szorong a szívem, úgy érzem, a föld széléről kiáltok.

Amikor úgy érzem, túl magas kőszirten vagyok, vezess el a föld szélére.

Szívem mélyéről kiáltok hozzád, a magasba: vezess engem!

A nehéz, kilátástalannak tűnő helyzetekben a kőszirtől látható távlatok válnak igazán lényegessé a következő lépések konkrétumai helyett. Máskor viszont, amikor az ember túlságosan is magasan érzi magát, eltevése talán elérhetetlen tervekkel és elképzelésekkel, kijózanító lehet a föld szélének realitásba visszavezető nézőpontja.

Albin atya liturgikus bevezetőjéből

Szent Benedek azt írja Regulájában: „Ha az apát áldozópapot vagy diakónust akar magának fölszenteltetni, válasszon ki az övéi közül valakit, aki méltó arra, hogy a papi tisztséget végezze. A fölszentelt azonban óvakodjék a büszkeségtől és kevélységtől, és ne merjen mást tenni, mint amit az apát parancsol neki, hiszen tudja, hogy ő még jobban alá van vetve a Regula fegyelmének. Papságának ürügyén ne feledkezzék meg a Regula iránti engedelmességről és fegyelemről, hanem egyre jobban közeledjék Istenhez.”

Ki is tehát a pap? Aki még jobban alá van vetve a fegyelmenek, hogy így egyre jobban közeledjék Istenhez. A hivatás, a papi hivatás tehát Szent Benedek számára nem különbözik lényegesen a szerzetesitől, sőt az emberi meghívottságunktól: célja, hogy egyre jobban közeledjünk Istenhez. Ami különbözik, az a még nagyobb alávetettség a fegyelemben: azaz a szolgálat.

Gondolatok Asztrik főapát úr homíliájából

Isten az, aki megújítja az ember szíve mélyén a szentség Lelkét, és ő az, aki a papok szolgálata révén a lehető legközelebb akar menni az emberhez.

„Nézzetek ránk: ez az a konkrét egyház, az a konkrét közösség, amelyhez a ti szolgálatotok révén is közel akar jönni az Isten. Közös keresztény meghívásunk, hogy a szolgálatot adók és a szolgálatot elfogadók arcán egyre inkább kialakuljon Krisztus képmása.”

Két hónap telt el a szentelés óta, két hónapja új árnyalattal, tapasztalattal és talán nézőponttal gazdagodtak szerzetesi életünk mindennapjai. A lényeg azonban nem változott: Istent keresni apát és regula vezetésével ebben a „konkrét közösségben” az állhatatos megmaradás által, mindazokkal osztozva, akikkel együtt élünk.

Ora

PannonHolnap

Pár napja az apátság körül kocogva megfordult a fejemben a kérdés, hogy vajon mióta koptatom a várkört, mióta is kötődöm Pannonhalmához. Ha a diákéveimet is beleszámítom, már 17 éve. Amikor 1997-ben Gérecz Balázsként belesöp-pentem ebbe a tágas mikrovilágba, még egyáltalán nem sejtettem, hogy egyszer majd ez a messzi hely lesz az otthonom. Az a hely már Pannonhalma tegnapja. Akkor még a kispályát beton fedte, és meg sem fordult a fejünkben, hogy elégedet-lenek legyünk a napokban mozivá varázsolt kosárpálya pad-lózatával. Még nem álmodtunk kosárcsarnokról, ami a jövőre érkezőknek már éppen olyan adottság lesz, mint számunkra mindaz, amit mi 17 éve itt találtunk.

Adattak bencések is. Gáspár atyá-val kezdtük a történelmet, abban az évben ballagtak Anzelm testvér diákjai, az első hatosztályos évfo-lyam, Bánk testvér pedig velünk kezdte el hittanári karrierjét.

Pannonhalma nem az már, mint ami tegnap volt, de bizonyosan más, mint ami holnap lesz. Közösségünk pedig mindig új tagokkal gyarapszik. Idén né-gyen vállalkoztak arra, hogy hozzánk csatlakozva útra kelje-nek a jövő Pannonhalmája felé. Isten gondoskodása és a mi biztatásunk kísérfje őket ma – és holnap is!

Gérecz Imre OSB

Koczka Dávid, novícius

Felvidékről, (Rév)Komáromból származom. Pannonhalmára érkezésem előtt matematika-fizika-hittanárként dolgoz-tam szülővárosom egyházi iskolájában. Az elmúlt tanévben a pannonhalmi gimnáziumban működtem tanár-pre-fektusként. Urunk színeváltozásának reggelén öltöttem magamra a szerzetesi ruhát. A noviciátusban Szent Benedek Regulájának közösségben való megélése által szeretnék előrehaladni az önismeret és az istenkapcsolat elmélyítésé-nek útján.

Biriszló Lőrinc, novícius

Budapesten születtem, és 2011-ben érettségiztem itt, Pannonhalmán. A gimnázium után az ELTE Bölcsészkarán vé-geztem el a történelem-latin alapképzést. Tavaly augusztus végén a Tanulmányi Házba költöztem érdeklődőként, és 10 hónapot együtt laktam az ottani közösséggel. Tavasszal kezdtem a jelöltidőt, majd a szakdolgozatom megvédé-se és a záróvizsga letétele után költöztem be a monostorba. Augusztus 6-án kezdődött meg a noviciátus egyéves időszaka. Az órák mellett sok időm van olvasásra és elcsendesedésre. Szeretném minél jobban kihasználni ezt az időszakot, hogy intenzívebbé váljon az Istennel való kapcsolatom.

Szili László, jelölt

Egy kis zalai faluból, Nováról érkeztem. Egyebek mellett hittanári diplomával és méhészt végzettséggel rendelkezem. Az elmúlt években általános iskolai hitoktatóként tevékenykedtem, valamint méhészkedtem kis hegyi birtokomon. Majd húszéves vajúdás után adtam be jelentkezésemet a Rendbe, s szeptember elsején költöztem be a monostorba. Szent Benedek atyánk Regulájának szellemében szeretném élni életemet, s Istent keresni ebben a közösségben.

Hartmann Gergely, jelölt

Pannonhalmán érettségiztem 2005-ben. 2012-ben a BME Építésmérnöki Karán szereztem diplomát. Ezután az Ipar-művészeti Múzeumban dolgoztam másfél évig. Itt kiállítástervezéssel és az intézmény műemléképületei körül adó-dó feladatok elvégzésével foglalkoztam. Pannonhalmához személyes kapcsolatok és munkák révén kötődésem az érettségi után is megmaradt. A bencesség gondolata is folyamatosan foglalkoztatott, konkrét lépésre azonban csak idén év elején szántam el magam. Fél évet a bécsi bencéseknél tölthettem Asztrik atya közvetítésével. Az ottani szép és fontos időszak végén adtam be a jelentkezésemet a pannonhalmi közösségbe, amelyben szeptember eleje óta jelöltként élek.

Világot lát(t)unk

Bencésekkel utazni

Idegenvezetőként utazási élményről írni, utasokról véleményt formálni nem mindig hálás feladat. Elhatároztam, hogy megpróbálom szigorúan a tényekre hagyatkozni és idegenforgalmi szakmai szemmel tekinteni az eddig megismert pannonhalmi csoportokra.

Az ötletgazda Dénesi Tamás tanár úr, aki 2003-ban kereste meg az egyik utazási irodát, hogy érettségizendő osztályát Horvátország szerintem legszébb részére, Orebice vigye. Az iroda alkalmazottjaként itt ismerkedtem meg először a nagyírú egyházi gimnázium tanáraival, diákjaival. Kíváncsian vártam a találkozást, hiszen csak a hétköznapi „tudásanyaggal” rendelkeztem: szerzetesek, bentlakásos iskola, csak fiúk, történelmi környezet, műemlék könyvtár, tihanyi alapítólevél, valamint Szabó Magda Abigél történetének egyházi iskolára vonatkozó részei.

A kirándulás programjának előkészítésénél is felmerültek bennem kérdések: pl. Mi legyen a pénteki vacsora? Rendeljek halat, vagy valami mást? A programok mikor induljanak? Mi az, ami feltétlenül szerepeljen a látnivalók között? A csoport érkezése után a kérdéseim tömegét először Antal atyára, az akkori osztályfőnökre zúdítottam, aki

azt mondta: „Ahogy tetszik gondolni.” Utána Dénesi tanár úr következett, aki szabadkezet adott mindenben, de a Szent István ereklye megtekintését kíváncsnak tartotta (Dubrovnik, Domonkos templom kincstár).

Az első kirándulás jól sikerült, és 2010 szeptemberében – Konrád atya és Dénesi tanár úr kíséretében – megérkezett az újabb osztály; 2013 szeptemberében Albin atya végzősei; majd idén újból Konrád atya és Dénesi tanár úr a mostani 12.B-vel.

Az idei túra is bővelkedett élményekben, átéltünk napsütést, esőt, szélvihart, láttunk tengerben fickándozó delfinet, ettünk tintahalat, blitvát, slanacot, etettünk szarvast és ismerkedtünk a kultúrával is.

És hogy milyen is egy bencés csoport?

1.) Hatalmas előny, hogy mindenki fiú (kivéve Alida tanárnőt, aki üde színfoltot jelentett tavaly)! Ugyanis nincs sor a női WC előtt, nem kell 10 percnél hosszabb pihenőidőt kalkulálni, leánderbokor babér- és olajfa mindenütt van.

2.) Kreatívan helyezkednek el az autóbuszban és a hajón, minden helyzetben és fedélzeten találnak alkalmas alvóhelyet bármilyen napszakban.

3.) Ellentétben más diák csoportokkal itt nem jelent újdonságélményt az éjszakai együtt alvás, csak a franciaágyas megoldást kell néhány alkalomra megszokni.

4.) Csapatot építeni nem kell, hiszen tökéletes az összhang

tengeri herkentyűk halászatában, azok hazaszállításának kísérletében, az ezen élőlényeken végzett konyhatechnológiai eljárások gyakorlásában.

5.) A csoport érdeklődése a biológia iránt töretlen, mindig nagy a tengeri csillagok, sünek és kagylók szagtalánítására tett kísérletek száma.

6.) A csapat mozgatása igényli az előrelátást: a kihirdetett találkozó időpontjára érdemes rászámolni 15-20 percre; az indulás napján a csomagok pakolására szánt idő is leginkább a tengertől való búcsúzással telik.

7.) A tápanyag és folyadék bevitel szinte folyamatos és nagy mennyiségű: reggeli és egyéb napközbeni táplálék. Főzőcske, de okosan, isteni illatok szállnak egyes apartmanokból az ég felé, másokból pedig füst gomolyog. A pékség teljes kínálatának ismerete (horvátul is) már az érkezés napján. Ugyancsak az érkezés napján az üvegviszaváltás technikájának helyi specialitásait is elsajátítják. Az élelmesebbek pedig a szarvasoknak szánt káposztát is megesszik Badija szigetén.

8.) Igénylik az anyai gondoskodást: elhagyott tárgyakat hajóról, szobából, buszból mindig igyekszem összeszedni és visszajuttatni.

Összegezve a fentiek: Szeretek veletek utazni!

Kelemen Edit, idegenvezető

Világot lát(t)unk

Hunok Rómában

Nyeregben indultunk és csengőszóval az Örök Város felé. 14 nap múlva csengőszóval, még mindig nyeregben, meghatottan gurultunk be a Szent Péter térre. Majd ezerhatszáz kilométer letekerése után szinte kataritikus örömmel emeltük fejünk fölé a bicikliket. Igazi út volt. Zarándoklat - hegyen-völgyön, tengerparton és persze a lélek ismeretlen tájain. Mert senki nem tudta, hogy mennyit bírnak majd az izmai, meddig tart az akarat.

Végigszánguldottunk a dombos-hegyes Szlovéniát. Megcsodáltuk a gyönyörű kisvárosokat, és a tágas szava-parti Ljubljanát. Az Alpok felől törtünk be Itáliába, s amint lezúgtunk Triesztbe, szinte csak a tenger állított meg minket. Egy viharos éjszaka után, a fenséges Mont Saint Michele tetejéről szinte az egész Pó síkságra leláttunk. Velencén, Aquileián, Ravennán keresztül értünk el Fellini kedves városába Riminibe. Onnan egy örült emelkedőn fel San Marinóba. Majd ismét a tengerparton Fanóig, a Via Flaminia keleti kapujáig. Kevés alvással, nagy lelkesedéssel, fogyó készletekkel közelítettünk Róma felé.

Rekordokat döntöttünk a tervezettekhez képest, sokan önmagukhoz képest. A leghosszabb távolság egy nap alatt 170 kilométer volt, a legkésőbbi szállásfoglalás éjjel 11 óra. A Via Flaminia csodálatos volt. Ezen jártak haza Rómába a germán légiók. Ők gyalog, mi nyeregben. A nyomaikban kerekeltünk a csodálatos Umbrián át. Gubbión keresztül zúgtunk le, majd fel Assisibe. Talán ez volt a leg-

szébb. Hajnali séta a városban, majd Giottó csodálatos freskói a Szent Ferenc bazilikában. Megmásztuk a hegyen épült, de varázslatos Narni városát, ahol hiányoltuk Galeotto és Janus szobrát a Galeotto térről.

Aztán már nagyon fáradtan, de egyre izgatottabban kezdtük érezni Róma közelét. Róma is felfelé volt. Az utolsó napon is felfelé. Amikor először fentről megpillantottuk Romát, bizonyára mindenki elmondta a saját hálaimáját, és bizonyára mindenki többnek érezte önmagát korábbi énjénél. Emlékszem, végignézttem a fiúkon - csodáltam őket. Mindegyiket más miatt. Közel voltunk egymáshoz 1500 kilométer közös szenvedésében és örömeiben. Hegytetőről zúdultunk le az alattunk elterülő Rómába. Lecsaptunk a városra. Elfoglaltuk. Hat csodás nap elé néztünk. Volt szállásunk, meleg kajánk, tisztálkodási lehetőségünk. Fenekünket nem törte többé a nyereg. Véget ért a kentaúrlétünk. Többségében nem bántuk. A busszal érkezett társaság nagy örömmel fogadott bennünket. Újra együtt volt az osz-

tály. A legszebb helyen, az Aventinus dombon. Másnap Imre atya és Horváth tanár úr vezetésével megkezdődött a város bejárása. Sok-sok gyaloglás, még több csodálatos élmény minden nap. A Szent Péter téren vasárnap láttuk a Szentatyát, sétáltunk a Via Appia csodálatos fái alatt, vaksin igyekeztünk látni a katakombák sötétjében. A Pantheonban ránk tűzött a fény a kupola nyílásán keresztül. A Colosseumban szinte elvesztünk a gigászi formák közt kigyózó tömegben. A pizza is mindenhol finom volt. A fagyí is. Örök város – örök élmény.

Mi, bringások sokat éltünk ez alatt a 21 nap alatt, sokat tanultunk egymásból, magunkból. Valójában nyáron indultunk, és ősszel érkeztünk haza. Örült menet volt: a keresttől a kerestig tartott az útunk. Köszönjük a lehetőséget!

Komálovics Zoltán, kísérőtanár

Hic fuit

Aki kérdez... Pohl Gábor

Interjú Bokody Péterrel

Amikor harmadikban a pályaválasztás kérdése előkerült, sokunkat meglepett a választásod. Kitűnő tanuló voltál, jó matekból és történelemből is, a felvételi tárgyak alapján így naivan sokan arra számítottunk, hogy közgazdász leszel. Te mégis a művészettörténetet választottad. Hogy jutottál erre a döntésre?

Jogász vagy közgazdász, ezek voltak valóban a slágerszakok, leginkább a biztos megélhetés ígérete miatt... Kevésbé voltak ugyanakkor vonzóak, legalábbis számomra, és döntésemet áthatalta az a talán naiv optimizmus, hogy olyan világban fogunk majd élni, ahol nem a napi megélhetés lesz a legfőbb kérdés. Egyetemi barátságokon keresztül persze aztán később láttam, hogy a közgazdaságtan is lehet nagyon érdekes. A képek, és azok a módok, ahogy történeteket mesélnek, mindig is foglalkoztattak, és már akkoriban éreztem, hogy világunk kezd alapvetően képeken keresztül működő világgá válni – ennek a történeti gyökerei érdekelték. Csordás Zoli órái mellett a beszélgetések Anzelm testvérrel, Márton, Mátyás és Miksa atyával nagyon fontosak voltak, és mindazok a lehetőségek, amelyeket Pannonhalmra biztosított: filmek, kiállítások, itáliai utazások Rómába, Veronába, Padovába – az Aréna kápolna már 16 évesen megragadott.

Az ELTE-n a művészettörténet mellett az esztétika szakot is elvégezted, egy-két órádra, emlékszem, én is benéztem. Hogyan hatott ez a későbbi kutatásaidra?

Igen, kétszakosnak jelentkeztem, és ez a kombináció nagyon jól működött. A szigorúbb művészettörténeti tanulmá-

nyokat az esztétika szak elméleti órái és problémaközpontú megközelítése formálták át összetett kérdésekké. Ekkoriban alakult ki, hogy a kép-a-képben középkori gyökereivel szeretnék foglalkozni – a téma egyszerre csatornáztába képelméleti érdeklődésemet és a középkori művészet szeretetét.

Miért érdekes a kép-a-képben?

Amikor a kép egy másik képet ábrázol, nagyon erős reflexív szerkezetet eredményez: a reprezentáció önmagát reprezentálja. Az újkorban és a modernségben ennek központi szerepe lesz a művészet önmegértésében, és erről sokat írtak már. A globális vizuális kultúrának alapelemévé vált ez az önreflexivitás. Ugyanakkor a középkorban is látunk kép-a-képben ábrázolásokat. Hasonlóak a modern képekhez? Vagy más mechanizmusoknak engedelmesskednek? Például azt találjuk, hogy a beágyazott képek ebben az időszakban gyakran a bibliai jelentést árnyalják és erősítik meg, de a művészi kísérletezésnek is teret engednek.

Hogyan alakultak a doktori tanulmányaid?

Még az alapképzés során Eörsi Anna vezetésével a témát az itáliai művészet 1300 körüli időszakára szűkítettük, ami több ikonográfiai felfedezéshez vezetett. Úgy vélem, ez maradt volna körülbelül ennyiben, ha pár év akadémiai keringő után nem pályázok sikeresen a CEU Középkortudomány Tanszékén hároméves doktori ösztöndíjára. Klaniczay Gábor témavezetésével és a CEU biztosította versenyképes környezetben, amelynek legfontosabb komponensei az angol mint oktatási nyelv és az amerikai típusú doktori képzés, nagyon

intenzív négy év alatt sikerült a kérdést mélységében feldolgoznom. 2009-ben vendégkutató voltam a Princetoni Egyetem Index of Christian Art intézetében és a firenzei Kunsthistorisches Institutban. Ha minden igaz, 2015 márciusában az eredményeket összefoglaló monográfiám meg fog jelenni az Ashgate kiadónál (Images-within-Images in Italian Painting (1250-1350): Reality and Reflexivity). Ide tartozik, hogy 2004 és 2011 között az ELTE Esztétika Tanszékén elkészítettem és megvédtem doktori disszertációm Emanuel Lévinas művészetfilozófiájáról Bacsó Béla témavezetésével.

A két PhD mégsem biztosított neked lehetőséget a magyar felsőoktatásban való kibontakozásra. Egy nemzetközi vállalatnál kezdted el könyvelni, te mégis pozitívan tekintettel a dologra. Hogyan élted meg?

2010 nyarán védtem meg a doktorit, és teljes állást nem sikerült találnom, különböző egyetemeken adtam órákat vagy kerültem félállásba. Feleségem, Julia még dolgozott saját disszertációján, az albérletet és a számlákat fizetnünk kellett. Így adódott, hogy az angol, francia és olasz nyelvtudásomat, valamint a középkorai matek emlékfoslányait két évig egy Pesten működő üzletközpontban kamatoztattam.

A tapasztalataim valóban pozitívak voltak, korrekt kollégák, átlátható munkamenet, élhető fizetés. Sokat tanultam arról, hogy milyen belülről egy jól működő vállalat. Továbbá valamennyire össze tudtam egyeztetni az egyetemi óraadással, és mellette dolgoztam a könyvemem.

Aki válaszol... Bokody Péter

Ph'98

Ami úgy tűnik, működött, végül a Plymouth-i Egyetemen, Délnyugat-Angliában kötöttél ki.

Messze nem elsőként, az osztály harmada külföldön, Kaliforniában, New Yorkban, Kanadában vagy az Európai Unióban él. Az interjúval kapcsolatban arra is gondoltam, hogy ennek legmegfelelőbb formája talán nosztalgikus tarokkjátszmával egybekötött beszélgetés lenne... Csermák Andris Dublinból, Deák Andris Frankfurtból könnyen csatlakozhatna, nekem pedig a három órás vonatút hozzád Plymouthból Londonba lassan megszokássá válik.

Neked milyen külföldön élni?

2014. január 1-jétől dolgozom a Plymouth-i Egyetem Művészettörténet Tanszékén, így nekem ez a tapasztalat még nagyon friss. Nem feltétlenül a külföldi lét, hanem annak nyitott horizontja: nem határozott időre, hanem ki tudja, meddig szól. Benne van némi szomorúság is, hogy a magyar egyetemi-kutatói rendszerben nem sikerült olyan helyre kerülőm, amely legalább a stabilitás látszatával és a nemzetközi minőségű munka lehetőségének ígéretével kecsegtetett volna. Ennek sajnos egyszerre volt része a magyar rendszer feudális szerkezete, valamint az a tágabb politikai környezet, amely ehhez a szerkezethez, különösen a humántudományok esetében, képtelen előremutatón viszonyulni. 2013 nyarára ez világossá vált. És persze a következmények nem csak engem, hanem családomat is érintik. Másrészt nagyon örülök plymouth-i oktatói kinevezésemnek. Kevés ilyen típusú álláslehetőség adódik, nyílt nemzetközi versenyben kellett helyt állnom, a végső interjúkörbe rajtam kívül angol, amerikai, francia, német és spanyol jelölt került be – és a végén nekem jött ki a lépés. Viszonylag fiatal és fejlődő egyetemen, kiváló kollégákkal dolgozhatok együtt, az oktatás minőségének biztosítására és a folyamatos kutatásra egyaránt nagy hangsúlyt fektetnek – és ehhez a forrásokat is biztosítják. Amikor a tanszékvezető először leült velem, hogy most beszéljünk a 2020 utáni kutatási projektjeimről, azt hittem, viccel... Úgy tűnik, lehetőségem lesz folytatni a munkát az itáliai festészetről, mostanában a béke, a szeretet, a háború és az erőszak politikai allegóriái foglalkoztatnak. Reményeim szerint Emmanuel Lévinas művészetfilozófiájáról is be tudom fejezni a régóta készülő monográfiát.

Amikor nyáron meglátogattunk titeket, jó volt látni a környezetet, amelyben éltek, és nem pusztán ami a munkát illeti...

A tenger mellett, Devon és Cornwall megye határán lakunk, sokat kirándulunk a part menti ösvényeken. Fél órára vagyunk Dartmoor nemzeti parkjától is, valamelyik Sherlock Holmes ott játszódik – kietlen vidék, nagyon szeretjük. Igyekszem a környezetet magyar borokkal teljessé tenni, a mátrai, szekszárdi, egri, villányi, balatoni és pannonthalmi nedűk nagy tételben való importját az EU keretei között már sikerült megoldanom.

A pincészet remekei mellett azért más is köt Pannonhalomhoz, két kiállítást is szerveztél az elmúlt évben. Mondanál ezekről pár szót?

Nagyon megtisztelő felkérést kaptam a Főapátságtól, és rengeteg segítséget a megvalósítás során. A régi, könyvtár alatti időszak kiállítótér, és az új, a Majorban idén megnyílt kiállítótér számára kellett két kapcsolódó tárlatot összerakni. Az utóbbi 30 év művészettörténeti paradigmaváltását szép tárgyak segítségével mutattuk be a látogatóknak. Az Ikon és ereklje kiállítás azt vizsgálta, hogy viszonyulnak a keresztények a képekhez, és ennek milyen történeti formái voltak vagy vannak. A Kép és kereszténység kiállítás a képek anyagi hordozóira (médiáira) fókuszált. Miben különbözik a mozaik az üvegablaktól, a freskó a táblaképtől, a pergamen az elefántcsonttól? A nagy magyarországi gyűjtemények mellett osztrák és horvát bencés közösségektől kaptunk egyedülálló tárgyakat kölcsönbe, mozaikot a velencei lagúnákon keresztül hoztunk. Aki esetleg elszalasztotta, ha jól tudom, a katalógussal még vigasztalódhat.

Életünk

Csoda

Elkészült hát a tornacsarnok, amire régóta vágytunk. Ferditem Ottlik Budájának elementáris kezdősorait. Valóban csoda történt. Észben tartjuk, hogy Nehemiás próféta ne szórhasson átkot népére.

Három a terv

1996-ban törölni kellett az engedélyezett tornacsarnok sorát a költségvetésből. Máig megvannak a klímaberendezései. Titusz igazgató úr kitartó, 2007-ben újrakezdjük, hat helyszín közül újra a Hospodarra esik a választás. Sokan nem hisznek benne. Elkészülnek a tervek, 2012-t írunk. Először kézilabdapálya, 1,2 milliárd forint, sok. Mindent megrövidíteni, 600 millió. 2013 márciusa, egy hónap alatt „hirtelen” kétszer is pályáztunk, alagút nélkül, majd alagúttal. 2013. június 17., az első kapavágás, 2014. szeptember 30., az utolsó szög. Bö év, 470 nap.

Lelkiismeret

Az állam támogat minket. Miért? Mi nem támogatjuk az államot. Miért? Valóban, kedvezményezettek vagyunk. Lehet pályázni, pályáztunk is, megmozgattunk mindent. Beszélünk komoly emberekkel. Mindenki mondja a magáét, mi is. Pragmatikusan képviseljük érdekeinket. Aki kér, az kap.

Biztonság

Bencés tervező, bencés kivitelező. Gutowski Robert Titusz atya osztályában érettségizett, Albin atya osztálytársaként. A Merkbau egyik tulajdonosa, Knáb János fölöttem járt egy turnussal ugyanahhoz az osztályfőnökhöz, a Hegymenet osztályába. Öccse alattam eggyel. Ez előtt a háttér előtt folyt minden nehéz tárgyalás. Téglá, árnyékoló, légtechnika, a híres sportparketta, a zöldtető, a műanyag burkolat, meg, hogy mi mennyibe kerül. Nagy baj nem lehet, otthon vagyunk. Hogyha az Úr nem építi a házat, hasztalan fárad, ki építi azt.

Életmódváltás

Közoktatásból vállalkozói világba, építőiparba csöppenek. Pár nullával hosszabb számokkal kell megbarátkoznom. Hol rusztikusabb, hol pátto-

góbb a megbeszélések hangneme, mint amihez szokva vagyok. Iskolából a volt iskolába is bepilantok, öregdiákok ezrével találkozom. Hol biztató levelekre, hol türelmetlen, sőt, számonkérő kérdésekre válaszolok – ugyanúgy. Létrejön az Alumni, van PAX-kártya. Te már beléptél? (Ha nem, online, ha kérhetem.)

Üvegzszeb

A tervezett 600 millió forintos költségvetést kicsit túlléptük, de összegyűlt minden, a gyűjtést befejeztük. 405 millió a TAO-támogatás, ennek idei harmada még hátra van. Az apát-ság 100 millió forintot tett bele, az öregdiákok, szülők több mint 64 milliót. Ez is a csoda része, nagyon köszönjük! Az önrész hiányzó részét az EMMI-től nyert 10 millió forint egészítette ki. A hiányzó részt a vívószövetség fedezte a nyár nagy ajándékaként. A kosárlabda a látványcsapatsportunk, a vívás a kiemelt sportágunk. Minden 7-es az idei évtől heti egy órában vívást tanul. Az atlétika és a torna nem kapott ilyen címkét, de a versenyeredmények önmagukért beszélnek.

Nemá

Szeptemberben ülésezik a tornacsarnok-bizottság, testnevelők, prefektusok, diákok. Hogyan használjuk, hogyan vigyázunk rá? Fő a biztonság és az állagmegóvás. Kitalálni együtt a szabályokat. Nem szigorú pedellusokra bízunk az átöröktítést. Diákok generációról generációra hagyományozzák át, kinek, hova, miért – ebben van az erő. Hogy azt mondják egymásnak: Ne má', hogy így jössz? Nálunk ez nem szokás! Rendszer-váltás: sporttáskában visszük a cuclistás holmit, benti cipőt, kinti cipőt, mint a bejáró iskolákban. Öltözőben öltözünk, helyi zuhanyzóban zuhanyozunk, rendes ruhában közlekedünk házon belül. Foci, ajjaj! Valaha elképzelhetetlen benn, de ma már! Megállapodunk az új sportágban: szivacsfoci. A nagypályát meg felújítjuk. Kosárteremben kosarazunk.

Októberfeszt

1939. október 5. csütörtök, magas rangú vendégek, miniszterek, grófok a Főkönyvtárban. Tízéves kislány becsupolva a megállapított létszámban – közülük Schlemmer Tamás és Szelle Zoltán van még közöttünk –, húsz fő, csupa *alunni*: indul a pannonhalmi bencés gimnázium. Nem ez a neve persze. Év végén pedig 1000 pengőt kap a tornaterem (ma főapáti garázs) padlózatának felújítására. Eltelik 74 év, 2013. október 3. csütörtök, az új tornacsarnok alapköletétele, majd napra pontosan újabb egy év – emiatt péntek –, az avatás. 75 éves az iskola.

Avató

Minden majdnem ugyanúgy, mint anno: nuncius, államtitkárok, igazgatók. Sportszövetségek (kosárlabda, vívás, atlétika, torna, röplabda) vezetősége, elnök, titkár. Megállapított létszámban 340 diák és a meghívott vendégek, öregdiákok. Könnyed kezdés oldja az izgatottságot, játszik a Big Band. Fenn a lelátó tetején Surányi Bandi (12.B) tapsol. Azóta is ez jár a fejemben.

Intelmek

Nem szemtelen-e? Főapát úr szavai túlmutatnak a pusztá testépítésen: „a mérkőzés az életért való nemes küzdelem szimbóluma”. Benne van a rend hite – ezek már államtitkári szavak. Igazgatónk egy szóban összegez: KÖSZÖNÖM! Aztán hosszú a lista, kinek is. Résztvevőknek, majd’ 1500 öregdiáknak. Újra itt van Dr. Schlemmer Tamás, a senior. Óriási az öröm, amikor megköszönjük neki az öregdiákok támogatását. Aztán köszönet a jogi inkognitóban lévő TAO-támogató cégeknek. 23-ból 17 bencés, működik a maffia.

Szent és profán

Beszédek, majd az áldás szavai. Áldd az Urat, áldjad lelkem, jótetteit ne hagyd elfelednem! Mint Nehemiás. És a nagy aktus, a nagy dobás. Vadas Ágoston utódjaként Szabó Péter (12.A) hosszú indítással labdát ad az alapkö helyéről Kiss Dömötörnek (12.A), aki végérvényesen és visszavonhatatlanul bedobja a KOSÁRBA! Délelőtt egy sem ment be. Szűnni nem akaró taps, ováció jobbról. Végleg fellélegzünk. Laza levezetésként újra a Big Band, sex bomb, baby, you can turn me on. Szabad a kosár, pápák, nunciusok, apátok próbálkoznak – számol be a sajtó.

Recycling

Újrahasznosítjuk a tornatermet. Elvágólag, másnap, ahogy megnyílik a tornacsarnok. Nincs többé kópia, tavaly óta nem nézünk mai mozit, csak DVD-ről, Blue-ray-ről. Ambrus atya előremenekül. A csopaki kertmozi mozigépének évközi bérletével áll a digitális tornamozi. Díszterem lesz belőle, ez a következő projekt. (Hallom a kérdést, a Teleki sorsa még nem dőlt el.) Emelkedő nézőtér, 5.1-es dolby surround hangrendszer. A Sráckort kizárólag Budapesten és nálunk vetítik. Elsőfilmes mozi lettünk.

Alumni-kupa

December 7-ére újra hívjuk a régi kosárcsapatokat, osztály- és iskolaválogatottakat. Mint tavasszal a Tozó-kupára. Aki egy nappal korábban jön, látja a végzősök Mikulás-estjét, aki aznap maradni tud, részt vehet a 2. adventi gyertyagyújtáson. Nevezési határidő: nov. 24. hétfő, barcza@osb.hu. Nevezési díj: 10-30 ezer Ft csapatonként, ki mennyit bír. Már nem gyűjtünk, de önfenntartó-jelleggel tervezünk. Gyertek hát bedobni a magunkét a kosárba!

Barcza István, igazgatóhelyettes

Hodász István 1986/B – eredményjelző berendezés	Csönge Lajos 1980/A – kosárpálánk	Horváth Balázs János 1990/A – kosárpálánk	Knáb János 1980/A – kosárpálánk
Kun Pál 1990/B – pályavonalak felfestése	Bérci Mihály és Bérci Mihályné – nézőtéri sor	Hortobágyi Tamásné – nézőtéri sor	Király László 1977/B – nézőtéri sor

1950: Papp István 1951: Kalló József, Kemény Beia, Körösi Kálmán, Lipák Jánosné, Pozsgai Zoltán, Rimányi Miklós 1952: Adorján József, Atlasz Henrik, Bay Ádám, Boros Sándor, Budai László, Csillag László, Dobos Vilmos, Faggys Janka, Fornai László
Kéry László - Farnady Eszter, Némedi Magdolna - Horváth Sándorné, Németh Miklós, Szegedi Nándor, Tulok András 1954/A: Boér Miklós, Breier Márton, Kertész Imréné, Kiss László, Mazgon Sándor, Nagy Mihály, Pethő Károly, Rendi Tibor, Schmotzer Imréné, Steinleitner György
Kernyáné Peidl Mária, Kovács Jánosné, Kundermann Jenő, Polniczyk József, Rabl Ferenc 1956/A: Erdődy László, Köbor Lajos, Kohányi István, Mantuano Kálmán, Meggyesy Mihály, Öngyő Beláné Mihály Agnes, Szarka István, Zavetz József 1956/B: Durni Sándor, Gyurcsán István
György, Wittmann Mihály 1957/B: Gádory Elemér, Limbeck Tamás, Megyeri Pál, Palotai Károlyné Solymár Klára, Péch Kálmán, Szokolics György, Tipold Ferenc, Tringer László, Vida László, Zalay Buda 1958/A: Andronyi Tamás, Bíró László, Horváth Zoltán, Király Norbert
1959/A: Andronyi Tibor, Czinege Imre, Csányi István, Danner-Stipkovits Gerhard, Jankovics Marcell, Kardos Dezső, Madarász György, Marton Ferencné, Meggyes Tamás, Répássy Attiláné, Strigens Arnold, Szabó László 1959/B: Encsy Balázs, Hágner-Veress Ádám, Huber Antal
Zalay Etele, Zsebédics József 1960/B: Bagó Ferenc, Baintner Ferenc, Csegezy Miklós, Gereben Ferenc, Kiss László, Lábadý Miklós, Szép Ferenc 1961/A: Bárány László, Cserta János, Faluhelyi Tamás, Kasza János, Lőrincz Árpád, Lukácsy Péter, Mohácsi Lajos, Nagy Béla
Múgyesi Károly, Szabó József, Szabó Lajos, Tomka Emil 1962/B: Chikán Tamás, Galántai István, Harkay Máté, Komlósi Gyula, Komocsony Ferenc, Megyeri László, Molnár Vilmos, Móricz Béla, Rosenstingl Antal, Tóth József 1963/A: Bernáth Kálmán, Böbök György, Csikvári
Sándor, Gömörösi Zoltán, Kolozsar József, Markó János, Mészáros István, Pellionis Péter, Péterváry Gábor, Rill Atilla, Szöllösi Csaba, Tibai János, Tóth Antal, Vándor Miklós 1964/A: Boa László, Buschbach László, Buzzás Antal, Fornet-László, Gyárfás Tamás, Hiska
Mihályné, Ágoston László, Horváth Imre, Horváth István, Lauko Ferenc, Pandur Pál 1965/B: Déry György, Domonkos Géza, Domonkos Gyula, Etter Ödön, Haydu Zolt, Lőrincz György, Paksa István, Rill Péter, Simig Gyula, Szabó Gyula, Takács Gyula, Tari Rudolf, Tauer
Módos Tiborné, Várdai Szabó László, Varga Péter 1967/A: Bartha Béla, Fonai Sándor, Gergelyi Ferenc, Juhasz Norbert, Kátai Balázs, Kiss György, Pilliskó Ferenc, Pozsgai Sándor Ilona, Sári Lászlóné, Sebő Imre, Torda István, Varga Emánuel, Verdes Miklós, Zambó István
Hir József, Horváth Imre, Karger-Kocsis József, Komlóssy Attila, Miló Miklós, Ötvös András, Szombathelyi Szaniszló, Wachtler Ferenc 1968/B: Akaró János, Balogh László, Bessenyei András, Botló Sándor, Horváth György, Horváth Miklós, Pohl Tibor, Tauer Róbert, Végh
István, Mészáros János, Őry Iván, Schauer Gáspár, Tóth István, Tóth László, Tóth László, Tótmárton Balázs, Várdai-Szabó István 1970/A: Czeyda-Pommersheim Ferenc, Csiba László, Dobos János, Hittner Gábor, Jakab László, Káldy Zsolt, Kaplárl Lajos, Kovács Attila, Kurucz
Szentirmay István, Ulrich Ferenc, Vörös István 1971/A: Arlay Frigyes, Hajnal Rudolf, Karetka Gábor, Nedeczky Ferenc, Orosz Péter, Petrás Antal, Romhányi László, Simon László 1971/B: Birinyi György, Flórián Endre, Karger Kocsis László, Marschall Miklós, Miklósfalvi
Hauber László, Herbert János, Hufnagel Ferenc, Merencsis István, Pekker Sándor, Takács Sándor, Tarjányi Imre 1973/A: Antal László, Balogh Zoltán, Baranics András, Dobródy István, Füzy Árpád, Kartay György, Kóczán István, Kövesdi István, Kuti József, Lengyel György
Körösi Tamás, Laborc György, Mészáros György, Paikert Péter, Pálmai József, Pecze Gábor, Szent-Iványi Kristóf, Zaymoss Miklós 1974/A: Fodor István, Kauker Ottó, Kuntz Zoltán, Nagy Lajos, Samu János, Schall Nándor, Szmodics Ferenc 1974/B: Brezanóczy János, Dobó
Ferenc, Kéri Vilmos, Kóczán Lajos, Kukor Gyula, Mester Sándor, Polai György, Putnok Péter, Szalczer Lajos, Torbágyi Zoltán, Vajda Antal 1975/B: Brezanóczy Ferenc, Filipe Gyula, Pécseli József, Pingiczer Ottó, Schreindorfer Károly, Tórh László, Verőskői István 1976/B:
1977/A: Kerekes Szilárd, Keresztés József, Kovács István, Lutter Sándor, Nemes Zoltán, Tóth László, Varga Gyula, Wágner Lipót 1977/B: Borján György, Hári Ferenc, Király László, Major Zsolt, Mércz József, Soós László, Ujváry György 1978/A: Borbély László, Czákler János
György, Németh Tihamér, Ódor Bálint, Ódor Csilla, Ódor, Dezső, Ódor Dezsőné, Ódor Hanna, Ódor Kármán, Ódor Kinga, Ódor Tamás, Ódor-Kasornyá Tamás, Ódoriné Kasornyá Katalin, Szabó László, Trásy László, Wágner Tibor 1979/A: Barbás László, Csili Tibor, Dévényi
István, Csöngö Lajos, Fodor László, Horváth Ottó, Kriskó Miklós, Molnár István, Nagy Zoltán, Nemes Gábor, Rékási Zoltán, Szekrényes Gábor, Tóth József, Zab Gyula 1980/B: Bécsér Peter Robert, Borian Előd, Ferencz Pál, Horváth Zoltán, Németh Ferenc, Rucz Károly
József, Volner Pál, Zadó Attila 1982/A: Boross Tibor, Czupi Károly, Ivancsik László, Kálmán Attila, Kanta András, Molnár Lajos, Oláh András, Órkényi Tibor, Szika Gábor, Széké János, Tóth Lajos 1982/B: Ambrós Ottó, Beckl Béla, Cizmarmák Attila, Dobos László, Kesztörcs
Gábor, Tóth Tamás 1984/A: Guyali György, Kapillér Péter, Lei Attila, Németh Lidiki, Pogátsán Olivér, Szántay György, Szőke Gábor, Tóth Ádám, Wunderlich János 1984/B: Apór Péter, Csiky Miklós, Fehér Tamás, Felber Gyula, Haide János, Jokkel Gábor, Léner Ferenc,
Mihály, Látits Miklós, Palásty István, Simon Attila, Szelestei Tamás, Vincze Gábor 1986/A: Bogárn András, Bör Péter, Csepregi Antal, Csoka Barnabás, Deák Ferenc, Gyenes Szilárd, Kiss Károly, Lövey József, Makláry Szabolcs, Oláh Szabolcs, Romhányi Balázs, Takács Tamás
Szilárd, Jávorszky Andor, Mester Csaba, Pádár Miklós, Pajor Péter, Sági Péter, Schmal Dániel, Szabó Gábor 1987/B: Barcza István, Barsi Árpád, Lábadý István, Molnár Károly, Ortó János, Szabó Zoltán, Tóth Árpád 1988/A: Balogh János, Fábián Tamás, Gurdon Zoltán,
1989/A: Andronyi Balázs, Buza Patrik, Dévényi Norbert, Hanzély Zsigmond, Körmendy Szabolcs, Pálvolgyi Attila, Pálvolgyi László, Rajháthy Kornél, Szegescsán Tamás, Szlovacek Péter, Tibold Péter 1989/B: Becsky György, Csordás Zoltán, Dura Kornél, Gábéll Ádám,
Horváth Zsolt, Ilyés Gábor, Iső Károly, Kiss Domonkos, Molnár Balázs, Pahi András, Pausits Attila, Plugor Magor, Sandy Péter, Sárvári Zsolt, Vigassy Csaba, Zobay András 1990/B: Debreci László, Februári Jákó, Jóny Miklós, Kun Pál, Legeza Örs, Nényei Zoltán, Péderi Ádám
1992/A: Béni András, Joó Bernadett, Joó István, Salamon Zoltán, Szabó Barna, Szejmekl Szabolcs, Szönyi Gergely, Török Gábor 1992/B: Balogh Géza, Béres Attila, Cizmazia Bulcsú, Kövessy Péter, Münch István, Münch István, Nikli Ferenc, Stier Zoltán, Tibold János
Ferenc, Tátrai József, Varga Zalan, Várpalatay Viktor 1994/A: Balassa Bálint, Farkas Tamás, Garab Gergely, Geiszter György, Gutowski Robert, Juhasz Áron, Juhasz-Laczk Albin osb, Kanizsal András, Kis Norbert, Kovács Sebestyén, Lipovszky András, Lövey Szabolcs, Mészáros
Gábor 1995/A: Balogh Gergely, Balsai Szabolcs, Boa László, Deák János, Gregoitis Gábor, Köhalmi Kornél, Orova Csaba, Toman József, Vajna Márton, Vajna Márton, Zapf István, Zsugonits Tamás 1995/B: Cizmazia Kenéz, Debrei Attila, Endrédi Péter, Érszegi Miklós,
Kovács Zsolt, Szönyi László, Takács Tamás 1996/B: Ásványi Sándor, Bajnoczi Mihály, Bíró Szabolcs, Czégé Imre, Csányi Gábor, Derzsy Zoltán, Feldhoffer Gergely, Györi László, Horváth János, Karacs Kristóf, Ladányi Szilárd, Reich Balázs, Szabó Miklós, Várdai Balázs 1997/
Zsolt 1998/A: Csonka Dénes, Horváth Gellért, Kemény Gábor, Komáromi Zolt, László Zoltanné, Róth Péter, Szabó Ákos, Ulicsak Nándor, Vilyáhy András 1998/B: Bokody Péter, Böröcz László, Csermák András, Dukán Gergely, Ellischer Ádám, Ladányi Gergely, Lakner
Gergely, Nyúl Viktor, Révfalvi Gergely, Simon Tamás, Sörös Gábor 2000/A: Boross Balázs, Csaba Attila, Fekete Miklós, Feldhoffer István, Hedry Gábor, Iványi Zoltán, Novogradevec Péter, Peidl Balázs, Pfeffer Ferenc, Varga Ákos 2000/B: Bence Zsó 2001/B: Bertók Szabolcs,
Balázs, Szobota Péter, Varsányi Benedek 2002/A: Fáykiss Péter, Harcai Dániel, Kovács Balázs, Mihalik Szabolcs, Moldoval Márton, Németh Tamás, Némét Zoltán, Novogradevec Balázs, Reisz Lajos, Scheff Tamás, Sztrányóczi Dávid, Vajda Ádám, Varga Előd 2002/B: Boross
Gergely, Kotek Balázs, Marsai Viktor, Nedeczky András, Ribai János, Sarfi Péter, Szalay István, Szabolcsai Dávid, Tóth Csaba 2004/A: Gelencsér Gábor, Kovács Bence, Kovács Péter, Molnár Bence, Takács Dániel, Toldi Gergely, Varga Levente 2004/B: Bors Tamás, Csermák
Gergely, Szalai Péter, Takács Ágoston 2005/B: Baranyi Gergő, Fendti András, Gécsek Máté, Hegyi Bence, Koncz Balázs, Kovács Péter, Schmidt Kristóf, Sipák Zoltán, Stolzenberger Róbert, Vig Gergő, Zagyal Dániel 2006/A: Ferencz Máté, Galla Zsolt, Kiss Balázs
2007/A: Angyal Ádám, Borján Marcell, Fábián Péter, Horváth Miklós, Kuti József, Márkus Gergely, Molnár Márton, Répási Erik, Schreindorfer Károly, Zagyal-Bence 2007/B: Ambrus Zoltán, Bakonyi Marcell, Horváth Dávid, Jakab András, János Tamás, Pint

In memoriam

Búcsú Hildebrand atyától

Mennyei Atyánk!

Hildebrand testvérünkől búcsúzunk, koporsóját vesszük körül bazilikánkban, azon a helyen, amely végig kísérte Hildebrand atya egész életét. Soproni bencés kisdíakként hozták

el őt először ide tanárai még 1940-ben, a gimnázium építése előtt, így ő volt pannonthalmi közösségünkben talán az utolsó, aki még látta a régi, bástyákkal, tornyokkal övezett Pannonthalmát. Itt, ebben a templomban öltötte magára a rendi ruhát, kapta ezt a történelemben gazdag nevet; itt tett fogadalmat, szentelték pappá, imádkozott és dolgozott egy teljes életen át. Ide járt nap mint nap idős korában is, nyomon követve a bazilika átépítési munkálatait, majd pedig az északi stallumban választott magának helyet, s jött hozzád naponta a gyengülő testben is határozottan, mert hozzá a kövek, a figurák akkor is szóltak, amikor az emberi szó már gyengének bizonyult. És Hildebrand atya itt van most is előtted, Urunk, hogy a jót, amit megkezdte benne itt, közöttünk és értünk, most te vidd végbe nagy irgalmaddal.

Gazdag életet hoz eléd. Diákként még Sopronban érték a kiépülő pártállam első atrocitásai. Részt vett a katolikus iskolákért rendezett tüntetésen, a városparancsnok vízágyúja tüntető diáktársaival együtt őt is megmosta, sőt néhány napot vizsgálati fogságban is töltött. Ahogy ezt akkoron mondták, priusszal indult az életnek. De őt az ilyesmi soha meg nem ingatta. Elvégezte a rendi teológiai főiskolát, majd történelem és latin szakból szerzett tanári diplomát és szinte egész életét a rendi iskolák, az ifjúság oktatásában és nevelésében töltötte – a kilátástalan időkben is megingathatatlanul, határozottan. Az iskolában számára a szocializmus kemény évei jutottak

1956 után, amikor a történelem oktatásához sok bölcsesség kellett. És talán még több humor. Hildebrand atya tudással, felkészültséggel és humorral is bírta. Nehéz is lett volna ez akkor másként. Talán ezért is küldted őt hozzánk, hogy erre tanítson ő minket: humorral oldani, azaz a Te szemeddel látni világunk esendőségét. Ezzel üdítette fel rendtársait a folyósón, az asztalnál, és különösen a rekreációkon. Ettől volt jó lelkipásztor, idegenvezető, testvér és atya.

Diákja így vall egykori tanáráról: „Sarkosan jól eltalált megfogalmazásai máig bennem élnek. Elsőként persze az jut eszembe, amikor 1970 őszén egy októberi vasárnapra kirándulást hirdetett a Bakonyba. Hajnali mise után már viszonylag kora reggel, óriási ködben indultunk ...eleven erővel indult el egy irányba, mi persze afféle „barikaként” lihegve-loholva követtük. ...A tempó minden esetre nem volt hétköznapi, olyan „Brandy”-s. Jó három óra múlva megérkeztünk. Ekkor végre megállt. Köréje csoportosultunk. Aztán azt mondta: „Kéérem széépen, azt hiszem, megérkeztünk a kiindulási terepszakasra!”

Mindenható Urunk! Hiszem, hogy Hildebrand atya megérkezett. Vissza oda, ahol minden elkezdődött, és ahol most minden egészen másként, ahogy fül nem halotta és szem nem látta, most újra kezdődik. És azt is sejtem, hogy ő ezt az egész úton, végig tudta. Végig érezte, az út vége felé egyre erősebben, hogy valójában a kiinduló ponthoz fogunk érkezni. És ebből volt az ő ereje, határozottsága, humora: hogy bár az út az kell, az nem lerövidíthető, és legtöbbször még szép is, de nem az a legfontosabb. Hanem ahová megyünk, a mindenek kezdete, aki Te vagy, Urunk. Alfa és Omega.

Köszönjük neked, hogy ilyen társakat adsz az útra, akik szívesen mennek végig. Őt pedig fogadd be ahová a mi utunk is vezet, ahol élsz és uralkodol, és vársz minket. Ámen.

Várszegi Asztrik OSB, főapát

Polán Hildebrand atya (1929-2014)

1929. április 18-án született Völcsejen. A noviciátust 1948. augusztus 6-án kezdte meg. 1953. május 13-án tett ünnepélyes fogadalmat, majd 1953. június 21-én pappá szentelték. Teológiai tanulmányait 1948–53 között a Szent Gellért Hittudományi Főiskolán, Pannonthalmán végezte. 1953–1957 között egyetemi hallgató volt az ELTE BTK-n, ahol latin-történelem szakos középiskolai tanári diplomát szerzett. 1957–75 gimnáziumi tanár és diákkotthoni nevelő, 1975–88 főiskolai tanár is, a tanítás mellett 1975–82 házgondnok-helyettes, 1982–88 a régészeti gyűjtemények őre. 1988–98: a Főapátság idegenforgalmának rendi vezetője és 1994–98: lelkész Kismegyerén. 1998–99: Győrről élt, onnan látta el Kismegyer lelkipásztori szolgálatát; ugyanekkor kisegítő lelkész Győrszentivánban is. 1999-ben Tihanyba költözött. Az ottani közösség tagjaként lelkipásztori szolgálatot végzett. Betegsége miatt 2008 óta nyugalomban élt Pannonthalmán. „Inter oves locum praesta ... Statuens in parte dextra.”

Opaci gólyák

1. Acsai Márk, Kóka
2. Babják András, Mezőszentgyörgy
3. Bácskai Bence János, Piliscsaba
4. Baldauf Gáspár, Zalaegerszeg
5. Barcza Zsigmond, Pannonhalma
6. Báró Márton, Jászberény
7. Czémán Róbert, Hévíz
8. Csécsai Zétény István, Gyöngyössolymos
9. Fácán Bálint László, Pannonhalma
10. Horváth Zsombor, Hegyhátszentjakab
11. Iványi Balázs, Szentkirályszabadja
12. Káplár Bazil Benedek, Debrecen-Józsa
13. Kaposi Jeromos, Budapest
14. Kis-Simon Péter, Budapest
15. Kovács Gergely, Vecsés
16. Kovács Tibor, Zánka

IX.B.

Osztályfőnök–prefektus: dr. Juhász-Laczik Albin OSB

prefektus: Lesták András

1. Aubeck Olivér, Balatonfüred
2. Bagó Márton, Budapest
3. Balassa Máté Márk, Bocskai kert
4. Beller Barnabás, Nagytelek
5. Benkó Péter, Alsónémedi
6. Csiktusnádi-Kiss Kolos, Gödöllő
7. Ernyey Dániel, Szombathely
8. Gáspár Péter, Nagykanizsa
9. Gučík Bence, Harka
10. Kandikó Levente, Nagyvázsony
11. Knáb András, Budapest
12. Koncz Gergely, Debrecen
13. László Barnabás, Mór

17. Molnár István Zsigmond, Leányvár
18. Nádasdi Máté Vencel, Esztergom
19. Pákai Zsolt Péter, Szil
20. Paulicsek Ádám Imre, Budapest
21. Petőházi Bence János, Zalaegerszeg
22. Rumpál Ágoston, Budapest
23. Sajben Solt Bendegúz, Szombathely
24. Selmei Máttyás, Budapest

14. Mihálykó Kristóf, Kecskemét
15. Náduvay Csongor, Pécs
16. Németh Ambrus, Komárom
17. Németh Gellért, Harka
18. Pados Benjamin, Szombathely
19. Pál Zsigmond, Piliscsaba
20. Peczkó Márk, Balatonendréd
21. Rezi Bence, Balatonalmádi
22. Rózsás Norbert, Nagykanizsa
23. Sárvári Márk, Veszprém
24. Schüller Márton, Sióagárd
25. Selymes Csanád, Zsámbék

25. Smikál Balázs, Budapest
26. Somogyi István Menyhért, Budapest
27. Soóki Dávid Márk, Budapest
28. Szabó Máté Attila, Pannonhalma
29. Tibai Botond, Debrecen
30. Tornócs Bence, Zalaegerszeg
31. Tóth Kelemen Antal, Gencsapáti
32. Tringer Máté, Győr

26. Sepsei Benedek, Söjtör
27. Szabó Barnabás, Pázmándfalu
28. Takács Attila, Érd
29. Tibold Gergő, Vaszar
30. Tóta Vince, Győrújbarát
31. Tóth Márton, Cegléd
32. Tóth Máté, Mosonmagyaróvár
33. Török Lőrinc, Mány
34. Török Tamás Vendel, Mány
35. Turai Botond, Cegléd
36. Varga-Berta Tamás, Győrújbarát

VII.A.

Osztályfőnök–prefektus: Rác Gergely

prefektus: Kapovits István

osztálybencés: Szabó Márton OSB

